

1
klasa
część 3

NOWY Elementarz
Odkrywców
Podręcznik

Nowości!
EDYCJA 2023-2025

1
klasa
część 3

NOWY Elementarz
Odkrywców
Podręcznik

1.

2.

3.

Z tej książki Ty i inne dzieci będziecie korzystać przez kolejne lata.
Szanujcie ją i dbajcie o nią.

Jak korzystać z podręcznika

przy wprowadzanej literze ilustracja sytuacyjna zawierająca elementy, w których nazwach występuje dana głoska w różnych pozycjach

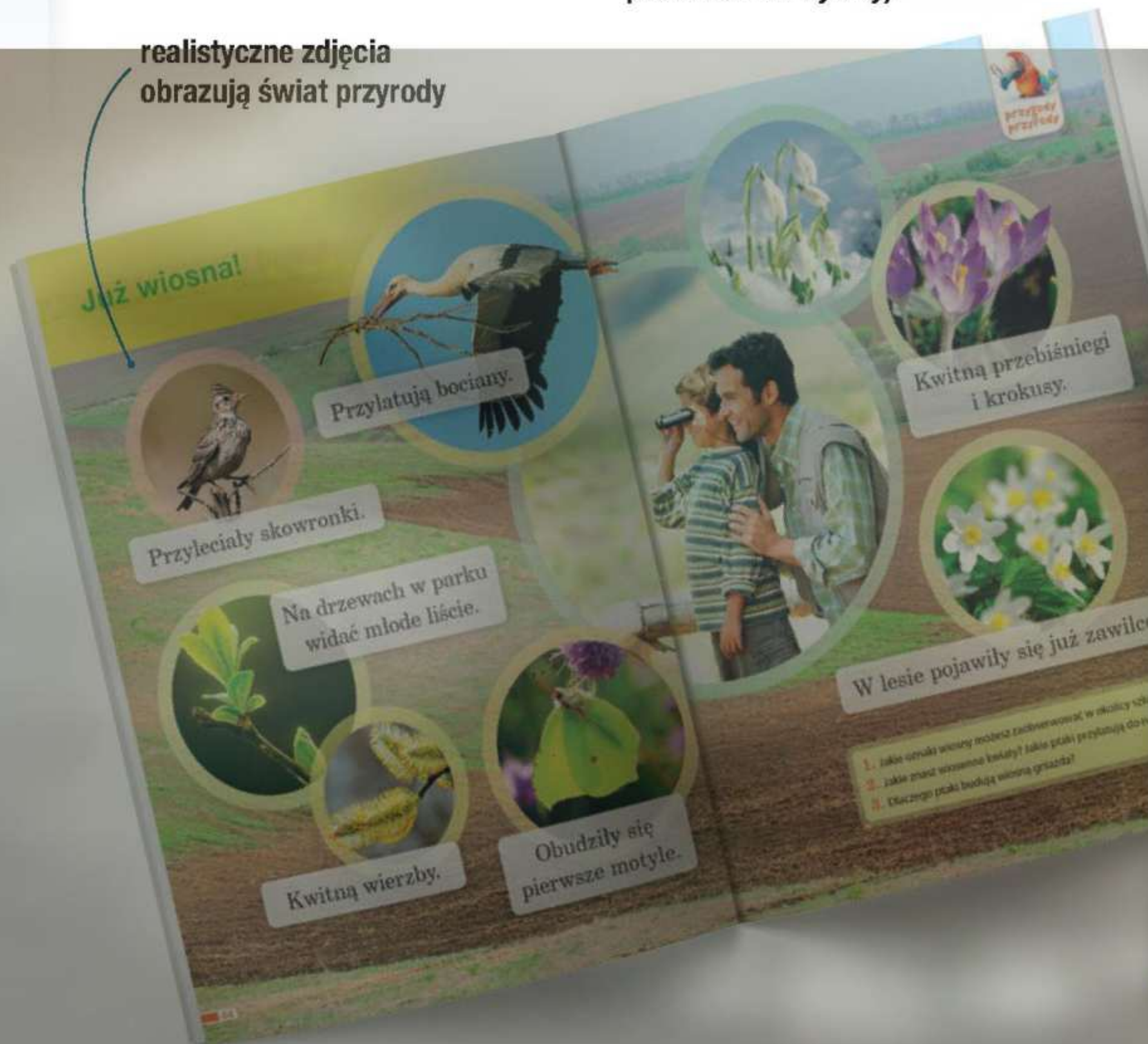

pierwszy poziom trudności
(wyrazy z kolorystycznym podziałem na sylaby)

drugi poziom trudności
(tekst z kolorystycznym podziałem na sylaby)

trzeci poziom trudności
(tekst czarny)

realistyczne zdjęcia
obrazują świat przyrody

ćwiczenia z edukacji
przyrodniczej

Hodujemy rzeżuchę

1. Przyjrzyj się zdjęciom, które pokazują, jak prowadzić hodowlę rzeżuchy. Zafixuj taką hodowlę i prowadź ją przez dwa tygodnie. Dzięki niej sprawdzisz, co jest potrzebne roślinom do życia.

przygody
przyrody

tekst do słuchania

Hanna Łochocha

Jak choruje Elemelek, jak go leczą przyjaciele?

Miał wróblek Elemelek lekki katar i kaszelek. Dziś wychodził z domu, bo dostał od swej babci. No i kichał: apci, apci, apci. Bo ta zima, nie przesadzam, nos, mój panie, wszędzie wadzi. Czas jej iść za morze, poci nam, jak tylko może. [...] Wciąż się bierz na sposoby, by podrzucić nam choroby.

– Elemeleku – sroka skrzeczy – nie zaniedbuj takich rzeczy! [...] Owinięto cię ciepłym szalem i nie wychodzi z domu wcale. Doradzała wiewióreczka: – Wbij jajeczka do kubeczka, zmieszaj dobrze, cukru dosyp, dodaj dziesięć kropli rosy i popijaj to nie rzadziej niż dwanaście razy na dzień. Ale zajął już ją gani: – Nic niewarte, moja panu! Weź ronderek, Elemeleku, zaparz sióółka w tym rondelku: majeranek i rumianek dobrze z pieprzem wymieszane, pij maliny, sok z jeżyny, weź pięć proszków aspiryny.

24 Dłamy o zdrowiu

temat kręgu

wprowadzenie w świat emocji i wartości

Rysunek

Dziś na plastyce każdy rysował, co tylko chciał. Ania narysowała... Ach, jakie były piękne! Prawie tak ładne jak ja. Może nawet i ja. Bo Ania ma wielki talent. Pierwszy skończył swoją pracę Kuba. Zastanowił ją jednak, jakby się jej wstydzil.

– Pokaż nam, co narysowałeś – poprosiła pani Hania. Kuba odsunął ręce. Podfrunęłam bliżej, żeby lepiej zobaczyć. Na kartce były narysowane trójkąty, patykowaty ludzik, kółko i zygzak.

– To mój tata na Księżycu – powiedział Kuba. – Ma wejść na górę, której nikt dotąd nie zdobył. Niestety, na niebie zebrały się meteoryty. Co tu robić?

Wstrzymałam oddech. Zapomniałam o rysunku. Czekałam, jak skończy się ta przygoda.

– Nagle... bu-bum! Walnął piorun – kontynuował Kuba. – Tata skulił się ze strachu. To koniec, pomyślał. I wtedy z meteorytu spłynęła lina. Dzięki niej tata mógł się wspiąć na górę. A kiedy wrócił do domu, podarował mi kamyczek z Księżycu.

Kuba zamilkł. A ja pomyślałam, że może nie umie pięknie rysować, ale za to ma fantastyczną wyobraźnię. A to jest naprawdę coś!

1. Co narysował Kuba na lekcji plastyki? Dlaczego chłopiec wstydzil się swojego rysunku?
2. Co Kuba opowiedział o swoim rysunku?
3. Co pomyślała o Kubie papuga? Jakiej zdolności miał chłopiec? Co najlepiej potrafił robić?
4. Zastanów się i powiedz, co ty potrafisz robić dobrze, jakie masz zdolności? Czy udało ci się już odkryć w sobie jakiś talent? Jaki?

Talent, zdolności to wielki dar. Każdy z nas ma jakiś talent. Być może nie zawsze widać go od razu, bo jest głęboko ukryty. Dlatego szukaj swojego talentu, próbuj różnych rodzajów aktywności, sportów, zabaw. Sprawdzaj, co daje ci zadowolenie i radość. Pamiętaj, że nikt nie może być świetny we wszystkim. Ale też o tym, że bez wytrwałości i ćwiczeń nawet najbardziej uzdolniona osoba może niewiele osiągnąć.

przekaz dla dziecka o emocjach i wartościach

wspólne słuchanie

Magda sama w domu

Mama poszła do sklepu. Magda czyta ulubiony komiks. Nagle słyszy dzwonek.

– Kto mi przeszkadza? – mruczy. – Tu listonosz! Mam dla was paczkę! – słyszy. Magda podbiega do drzwi. Już, już przesuwając zasuwę. Nagle staje. A co mówiła mama? Gdy zostajesz w domu sama, bardzo uważaj! Magda na palcach wraca do pokoju. Raczej poczeka na mamę, niż otworzy drzwi obcemu!

1. Co się wydarzyło, gdy Magda została sama w domu?
2. Co powstrzymało Magdę przed otwarciem drzwi?
3. Jak powinno się zachowywać dziecko, gdy zostaje samo w domu? Porozmawiajcie o tym.
4. Jak mogła wyglądać rozmowa Magdy z mamą po jej powrocie do domu? Wymyślcie i przedstaw taką rozmowę w parach.

54

ćwiczenia z edukacji polonistycznej i społecznej

tekst do samodzielnego czytania przez dzieci

dodatkowe teksty z wprowadzanych liter na końcu podręcznika

Czytam i rozumiem

Texty doskonalące czytanie

ó ó

Ósmego maja o ósmej rano

W pagórkowatym Królestwie Buków panował król Józef Ósmy, który uwielbiał spokój. Pewnego razu, a było to ósmego maja o ósmej rano, do komnaty króla wpadł smok Jacek i oznajmił:

– Królu! Złapałem zbója, który ukradł wór pomidorów i słój ogórków!

– Powiem krótko – zawołał król Józef. – Oto kara: ów zbój zbuduje dwie półki i stół do królewskiej komórki oraz po jednym domku dla sójki, jaskółki, królika i wiewiórki. A potem zbój jest wolny. Dopilnuj tego!

– Spokojna główka! – zawył Jacek.

Gdy zbój wykonał prace, smok powiadomił o tym króla. Potem pobiegł do ogródka i plótł wianki z kwiatów.

Jakie kwiaty były w wianku smoka Jacka?

Przeciwieństwa

1. Dopasuj wyrazy do ilustracji. Co możesz powiedzieć o tych parach wyrazów?

Nasz język polski

Wysoki – niski, chudy – gruby, m... to pary wyrazów oznaczających p...

37

wprowadzenie w świat nauki o języku

zadania trudniejsze

doświadczenia

o O o O

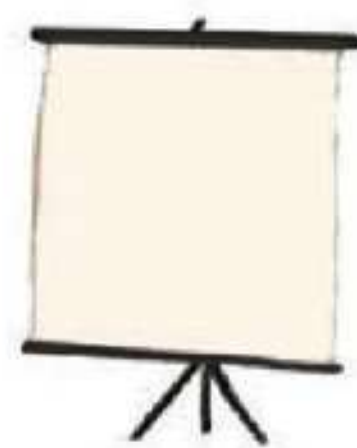
osa

a A a A

album

e E e E

ekran

i I i I

igła

m M m M

mama

t T t T

tata

l L l L

lama

u U u U

ul

k K k K

kot

d D d D

domek

y Y y Y

domy

b B b B

buty

c C c C

cebula

n N n N

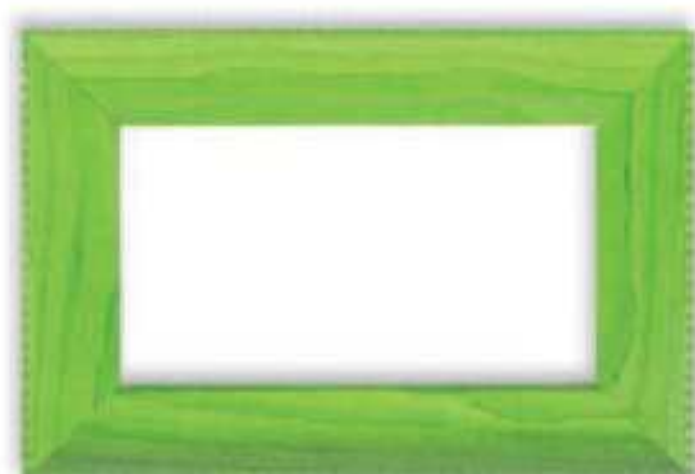
noc

p P p P

paleta

r R r R

rama

s S s S

smok

w W w W

worek

z Z z Z

zamek

g G g G

gitara

ł Ł ł Ł

łapa

f F f F

fotel

j J j J

jagody

1. Nazwij wszystkie przedstawione litery. Zwróć uwagę, że samogłoski można wymawiać długo i że nie zmieniają one wtedy swojego brzmienia.
2. Podziel na sylaby nazwę każdego obrazka. Wymień samogłoskę, która jest w każdej sylabie.

Abecadło

Abecadło z pieca spadło,
O ziemię się hukło,
Rozsypało się po kątach,
Strasznie się potłukło:
I – zgubiło kropeczkę,
H – złamało kładeczkę,
B – zbiło sobie brzuszki,
A – zwichnęło nóżki,
O – jak balon pękło,
 aż się P przelekło,
T – daszek zgubiło,
L – do U wskoczyło,
S – się wyprostowało,
R – prawą nogę złamało,
W – stanęło do góry dnem
 i udaje, że jest M.

1. Co to jest abecadło? Co się z nim stało w wierszu?
2. Opowiedz, co się przydarzyło wymienionym w wierszu literom. Wymyśl śmieszne przygody pozostałych liter.
3. Spróbujcie wspólnie wymienić litery w takiej kolejności, w jakiej spadły one z pieca.
4. Narysuj na kartce z bloku przygodę wybranej litery z wiersza lub wymyśloną przez siebie przygodę dowolnie wybranej litery.

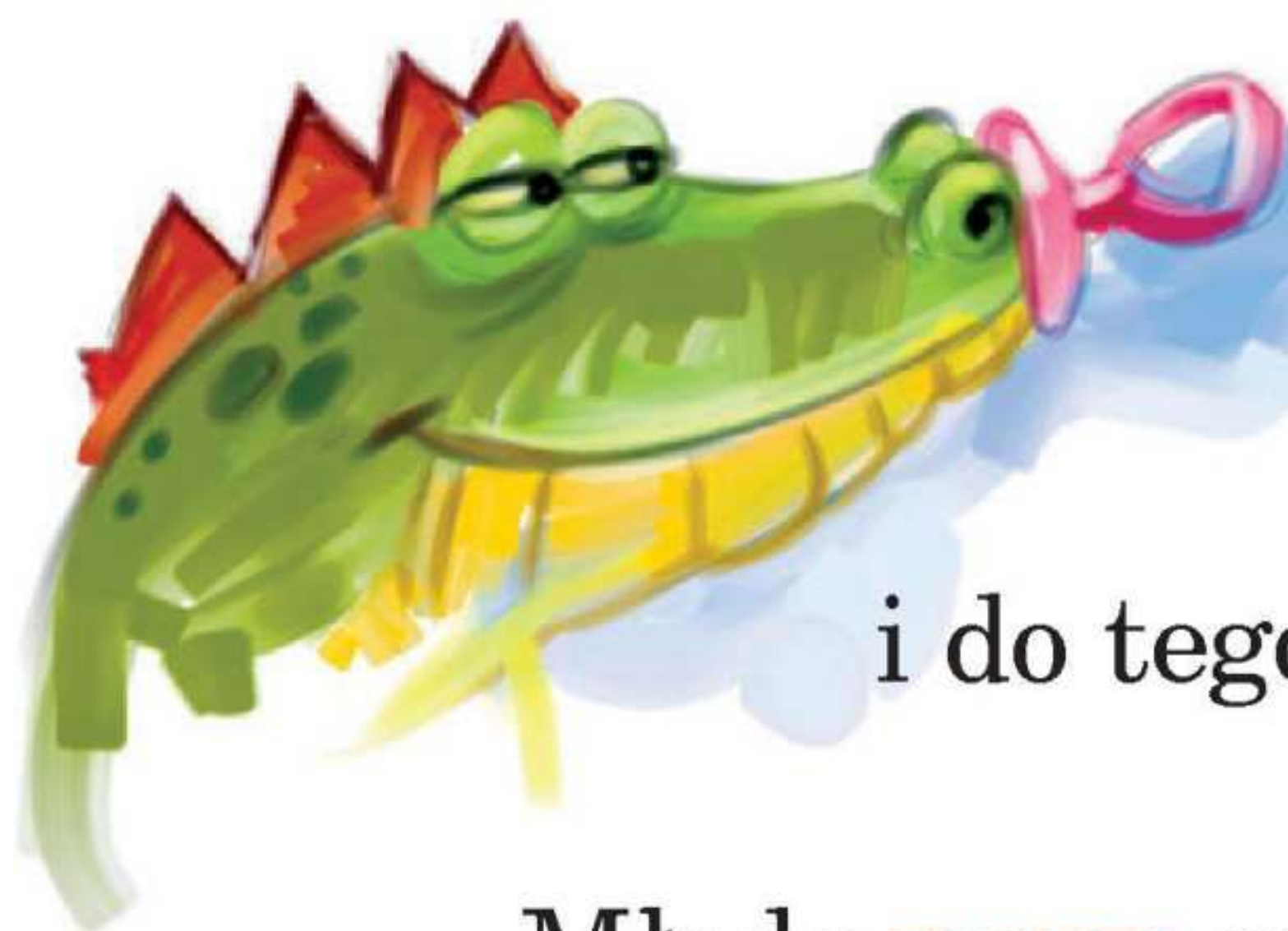
Zabawy słowami

Pani napisała na tablicy wyraz: blok.
Klasa robiła ilustracje. Jedni namalowali
blok rysunkowy, a inni dom! Potem pani
recytowała nam zabawne rymowanki.

Tam na jezdni **koło** skweru
spadło **koło** od roweru.

Małe **smoki** miały loki
i do tego ssały **smoki**.

Młoda **para** sos gotuje,
z garnka **para** ulatuje.

Po mym polu **kucyk** bryka.
Ja na głowie mam **kucyka**.

1. Jakie ilustracje wykonały dzieci do wyrazu **blok**? Dlaczego?
2. Jakie znaczenie mają zaznaczone kolorem wyrazy w każdej rymowance? Czy oba oznaczają to samo?
3. Jakie znasz inne wyrazy, które mają po kilka znaczeń?
4. Powiedz z pamięci jedną z rymowanek. Następnie spróbuj zapisać ją z pamięci w zeszycie i sprawdź w podręczniku, czy zapis jest poprawny.

Czego potrzebują do życia ludzie, zwierzęta i rośliny?

światło

powietrze

ciepło

gleba

woda

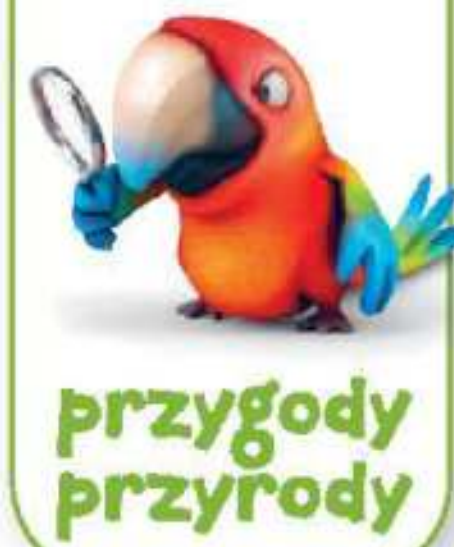
1. Porozmawiajcie o tym, co się stanie z ludźmi, zwierzętami i roślinami, jeśli zabraknie im wody.
2. Dlaczego na Ziemi jest jasno i ciepło?
3. Co jeszcze jest potrzebne ludziom i zwierzętom do życia?

Niezapominajka

1. Opowiedz, co się wydarzyło w domu Joli.
2. W jaki sposób trzeba dbać o rośliny doniczkowe? Czy wszystkie rośliny mają takie same wymagania?
3. Jaką roślinę ty hodujesz w domu? Powiedz, w jaki sposób o nią dbasz.
4. Wymyśl i narysuj własną historyjkę obrazkową na temat zapominania.

Hodujemy rzeżuchę

1. Przyjrzyj się zdjęciom, które pokazują, jak prowadzić hodowlę rzeżuchy. Załóż taką hodowlę i prowadź ją przez dwa tygodnie. Dzięki niej sprawdzisz, co jest potrzebne roślinom do życia.

1.

Przygotuj cztery doniczki. Do trzech nasyp ziemi, do czwartej włóż watę.

2.

Wysiej nasiona do wszystkich doniczek.

3.

Oznacz doniczki odpowiednimi naklejkami. Przygotuj je według wzoru.

4.

Trzy doniczki ustaw na parapecie, jedną (oznaczoną skreślonym słońcem) schowaj do szafki.

5.

Codziennie podlewaj hodowlę w trzech doniczkach (dwie na parapecie i tę w szafce). Nie podlewaj tylko tej oznaczonej skreśloną konewką.

O kleksiku z kałamarza, co na nikogo nie zważa

Dzisiaj rano Tosia otworzyła piórnik.

Ołówek podskoczył, bo myślał, że Tosia go wyjmie. Guma-myszka podskoczyła, bo myślała, że ją Tosia wyjmie.

A Tosia nie wyjęła ani ołówka, ani gumy-myszki, tylko... pióro!

Wyjęła Tosia zielone pióro.

Stalówki zaraz się napuszyły – czekają, którą Tosia wybierze?... Każda chce być pierwsza.

Wyjęła Tosia złotą stalówkę, zatknęła do obsadki i mówi:

– Tyś stalówka ze złota, będziesz ładnie pisała.

Stalówka – skrzypu... skrzypu... gryzdu... gryzdu... po papierze smaruje. A co się ruszy, to kulfona usadzi. A co się posunie, to o papier zawadzi. A co ją Tosia przycisnie, to z niej atrament pryśnie.

Tosi pot na czole wystąpił.
– Oj, lepiej było pisać ołówkiem!
A ołówek wysadził z piórnika łebek w czerwonym kapeluszu
i woła do pióra:
– Choć masz stalówkę ze złota, bazgrzesz jak kura pazurem koło płota!
Ale pióro na to nie zważa, tylko skrzypu... skrzypu... gryzdu...
gryzdu... pisze coraz lepiej.
Już prawie pół strony zapisało.
Aż tutaj, na samym środku stronicy – hyc! ze stalówki czarny,
brzydki kleksik!
Zrobiła się awantura.

Przyleciała na ratunek różowa bibuła: piła atrament, piła, sama
się uczerniła – nic nie pomogło.

Przyleciała na ratunek guma-myszka: tarła, tarła: cały ogonek
sobie zdarła – nic nie pomogło.

Kleks jak siedział, tak siedzi, czarnym okiem na wszystkich
łypie. Czarny język wszystkim pokazuje i woła:

– Jestem kleksik z kałamarza, co na nikogo
nie zważa!...

A ołówek zerka z piórnika i cieszy się, że lepszy
od pióra, bo nigdy kleksików nie robi.

A biedna Tosia płacze i płacze, że jej kleks
stronicę zepsuł.

Co tu robić?

1. Wymień przedmioty, które służyły Tosi do pisania. W jaki sposób Tosia się nimi posługiwała?
2. Jaka przykrość spotkała Tosię?
3. Które z przyborów szkolnych Tosi są używane również dziś, a których już się nie używa w szkole?

Dawne przybory szkolne

1. Wskaż przedmioty, które mogły należeć do Tosi.

- Powiedz, czym się różnią przybory szkolne Tosi od twoich przyborów.

2. Przeczytaj tekst. Powiedz, o kim jest w nim mowa. Narysuj tę postać w zeszycie.

To mały ludek z plasteliny. Jest miły i pomaga
Tosi w pracy. Jego dom to Tosi.
Kto ulepił ludka?

- W których wyrazach z tekstu występują samogłoski **o, a, e, u, i, y**?
Odczytaj każdy z nich i wymień te samogłoski, które w nim występują.
- Odszukaj w tekście najdłuższy wyraz. Ile jest w nim liter?
- Przepisz do zeszytu dwa pierwsze zdania najładniej, jak potrafisz.

3. Przyjrzyj się parze wyrazów. Jak myślisz, dlaczego w podanych wyrazach zostały wyróżnione litery? Porozmawiajcie o tym.

2 ludki
1 ludek

Miłe niespodzianki

Dziś pani Hania przyniosła do szkoły małe karteczki.

– Niech każde z was wylosuje jedną – powiedziała – i przeczyta zapisane na niej imię. Przez następny tydzień będziecie opiekowali się wylosowaną osobą. Możecie jej coś sympatycznego mówić, pomagać lub czymś ją obdarować. Pod koniec tygodnia opowiecie, co miłego wam się przydarzyło. Spróbujecie też zgadnąć, kto się wami opiekował.

Tydzień mijał szybko, ale ja i tak nie mogłam się doczekać piątku. W końcu nadszedł i zaczęły się opowieści.

– Każdego dnia znajdowałam w piórniku cukierka – powiedziała Asia. – Chyba dawał mi je Piotrek, bo zapraszał mnie też do wspólnej zabawy.

– Mną opiekował się Antek – zawołała Zosia. – Jestem tego pewna, bo przepuszczał mnie w drzwiach i pomagał w rachunkach.

A ja za kwiatkiem na parapecie znalazłam poduszczkę z wyhaftowaną papugą. Nie wiem, czy muszę koniecznie znać imię mojego tajemniczego przyjaciela. Najważniejsze, że wszyscy byli dla siebie mili, prawda?

1. Na czym polegała zabawa zaproponowana przez panią Hanię? Co było w niej najważniejsze?
2. Jakie niespodzianki przygotowały dla siebie nawzajem dzieci w klasie? Co jeszcze mogły wymyślić, żeby sprawić przyjemność wylosowanej osobie?
3. Jak należy się zachowywać w stosunku do innych, by czuli się dobrze w naszym towarzystwie?
4. W jakich sytuacjach i w jaki sposób można okazywać sobie serdeczność i życzliwość?
5. Przeprowadźcie w klasie podobną zabawę. Po tygodniu opowiedzcie o swoich wrażeniach.

Serdeczność i życzliwość okazywane innym sprawiają, że czują się oni z nami dobrze. Kiedy uczymy się, bawimy albo pracujemy, bardzo ważne jest, żebyśmy byli wobec siebie życzliwi i uprzejmi. Odzywajmy się do siebie grzecznie, pomagajmy sobie, dzielmy się z innymi i wspierajmy się nawzajem w trudnych chwilach. Taka postawa nie tylko pomoże innym dobrze czuć się w naszym towarzystwie, ale także sprawi nam radość. Nic tak nie cieszy jak uśmiech innych.

Warto być uprzejmym

1. Przyjrzyj się zdjęciom i powiedz, jakie sytuacje zostały na nich pokazane.
2. Podaj przykłady innych sytuacji, w których jesteśmy dla siebie uprzejmi. Jakich słów wtedy używamy?
3. Odegrajcie w parach scenkę, w której przedstawicie jedną z wymienionych wcześniej sytuacji.
4. Porozmawiajcie o tym, dlaczego zawsze warto być miłym i uprzejmym dla innych.

ó Ó

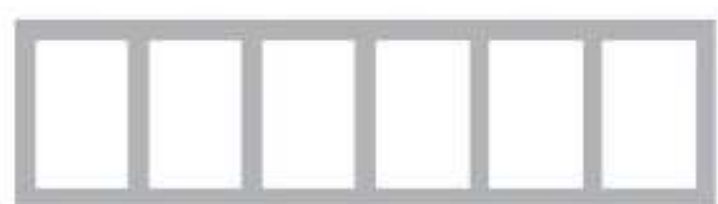
ó Ó

ó sem ka

ósemka

wór

słój

kółka

córka

góra

król

ogródek

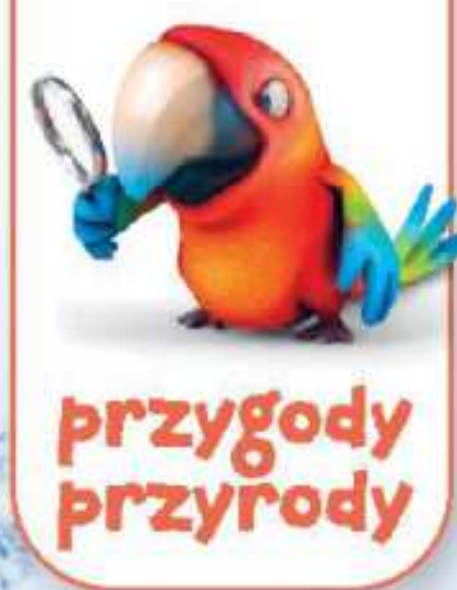
Dawno, dawno temu w kraju Ósmej Tajemnicy panował król Eryk. Jego zamek stał u stóp ogromnej góry. Obok zamku był ogródek. Rok temu rój os zaatakował tam dwór. Jedyna córka króla zapadła w sen. Od tej pory król był smutny, a królowa rysowała patykami na piasku ósemki.

Król Eryk wydał wór złota na leki.
Wzywał doktora za doktorem. Medycy
próbowali pomóc, ale królowna nadal spała.
Tylko królowa zamiast ósemek rysowała teraz
na piasku kółka. Pewnego razu król miał sen
o tym, jak zbierał jagody. Rano pognął do lasu
i zebrał pełen słój jagód. Królowna zjadła kilka
i od razu wyzdrowiała. Cały dwór był radosny.

- Przeczytaj tekst. Odszukaj w nim wyrazy, w których występują litery: **ó**, **Ó**. Odczytaj je.
- Wymyśl i opowiedz dalszy ciąg tej historii.

Zima za oknem

Skąd się bierze śnieg?

Śnieg pojawia się, kiedy jest bardzo zimno i woda w chmurach zamarza. Wtedy zamiast deszczu z nieba spadają białe płatki śniegu.

Jak wygląda płatek śniegu?

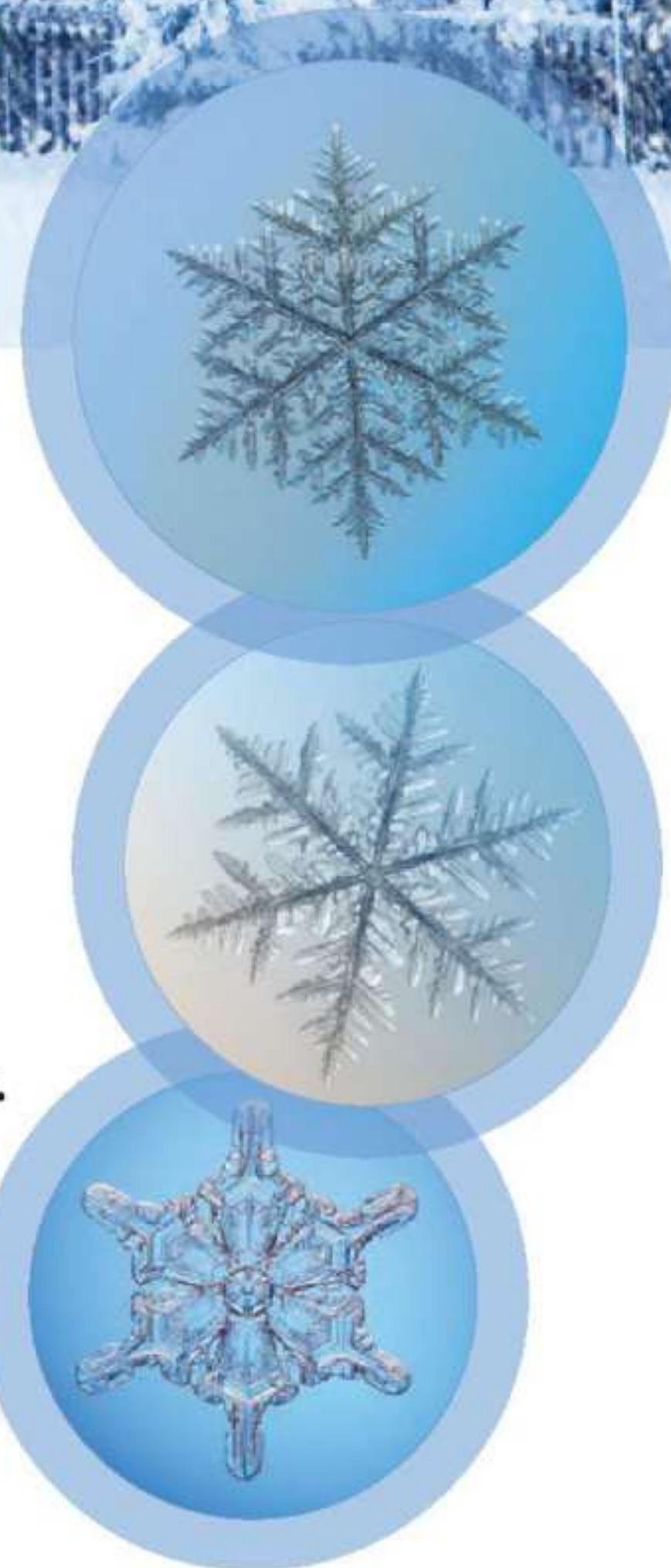
Płatki śniegu są zbudowane z małych lodowych igiełek połączonych w gwiazdki. Nie ma dwóch takich samych płatków śniegu.

Dlaczego lód jest śliski?

Dobrze zamarznięty lód wcale nie jest bardzo śliski. Staje się taki, gdy pojawia się na nim cienka warstwa wody. Możemy jeździć po lodzie na łyżwach, ponieważ ich ostrza mocno naciskają na powierzchnię lodu i przez to odrobinę go topią.

Skąd się biorą sople lodu?

Sople pojawiają się, kiedy w mroźny dzień słońce roztopia śnieg leżący na przykład na dachu. Pierwsze krople zawisają na brzegu dachu i tam zmieniają się w lód. Taki mały sopelek wydłuża się, gdy spływają następne krople i zamarzają na jego końcu.

Co się dzieje z lodem?

- 1.** Dotknij kostki lodu. Przyjrzyj się, jak wygląda ona pod lupą. Sprawdź też, czy kostka ślizga się po talerzu.

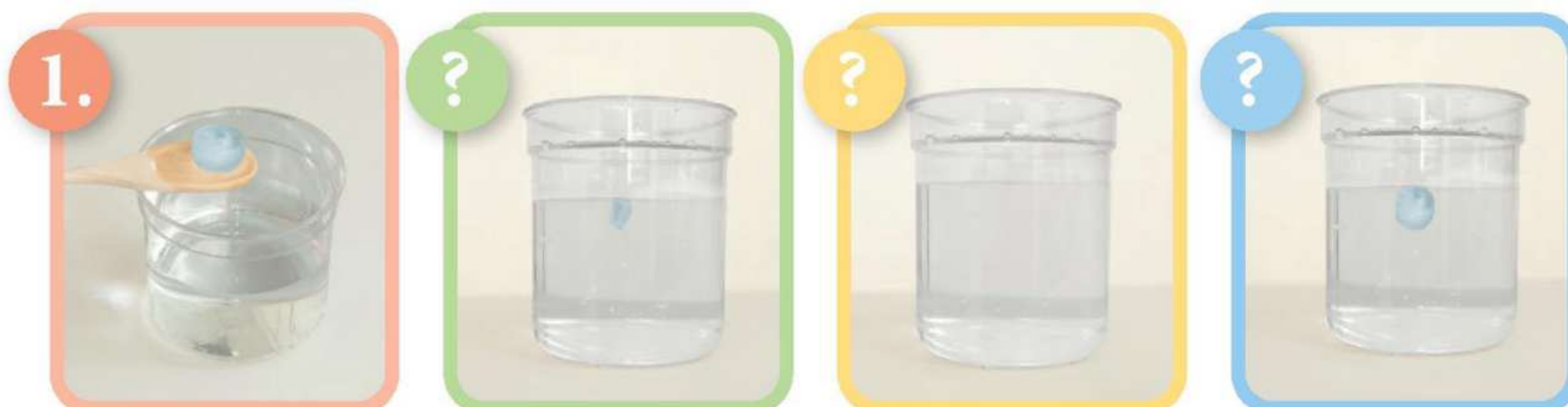

- Poobserwuj wygląd tej samej kostki lodu na początku i pod koniec lekcji.

- 2.** Włóż kostkę lodu do zimnej wody. Sprawdź, czy lód pływa po powierzchni wody, czy tonie.

- 3.** Włóż ostrożnie kostkę lodu do szklanki z gorącą wodą. Co się dzieje z lodem? Uporządkuj zdjęcia we właściwej kolejności.

Trudne słówko – obietnica

Ale zimno! I w nocy padało. Całe podwórko zasypało. Pani Adela drepce w kółko po pokoju. Jest zdenerwowana. Jak zrobić zakupy? Obok domu stoi łopata i worek soli, ale pani Adela jest słaba. O, a kto tam stoi, koło furtki? Wnuk Olek! No tak, kilka dni temu obiecał pomóc pani Adeli. Łopata tylko miga. Potem Olek sypie na lód piasek i sól z worka. Ale pomocny wnuk! – Dałem słowo, to zrobiłem – mówi Olek.

1. Dlaczego pani Adela była zdenerwowana?
2. Kto i w jaki sposób pomógł pani Adeli? Jakimi wyrazami można opisać Olka?
3. Porozmawiajcie o tym, dlaczego tak ważne jest dotrzymanie danej komuś obietnicy.
4. Jak należy się poruszać, gdy na chodnikach i jezdniach jest ślisko?

Lód może być groźny

1. Opowiedz, co widzisz na ilustracji. Czy wiesz, co robi szkolny woźny, pan Jan?

2. Przeczytaj zdania. Zwróć uwagę na litery zaznaczone w wyróżnionych wyrazach. Co zauważasz w parach wyrazów?

Na boisku jest **lód** .

Obok bramy jest sporo **lodu** .

Pan Jan sypie na boisko **sól** .

Lód znika od **soli** .

• Przepisz wyróżnione pary wyrazów do zeszytu.

a

a

i da

ida

pająk

mąka

wąsy

bąk

dają

jadą

malują

Całą noc padało. Jest lekki mrozek. Doskonała pogoda na sanki. Aneta i Anka idą na górkę za domem.

– Idę z wami! – woła mała Julka.

Anka odwraca głowę.

Julka ma taką radosną minę!

Daje susa na sanki. Biorą ją ze sobą. Miłe są zjazdy z górki na pazurki!

Aneta z Anką idą wąską drogą.
Za Anką suną sanki z Julką.
Sanki mkną z góry i... ryms!
Julka wpada głową w ogromną
zaspę. Ale minę ma nadal wesołą.
– Idę obok sanek! – woła.
Na górze spotykają Tomka
i Adama. Oni mają sanki
z kierownicą. Skręcają mocno
kierownicą i sanki lecą na bok.
A za sankami Tomek i Adam.

- Przeczytaj tekst. Odszukaj w nim wyrazy, w których występuje **a**, a następnie wyrazy z **ę**. Odczytaj je.
- Wskaż wyraz, w którym występują obie te litery. Przeczytaj go.
- Odszukaj i przeczytaj imiona dzieci występujących w tekście.

e

ę

i dę

idę

ręka

zęby

daje

jadę

maluję

sęk

górkę

Jak choruje Elemelek, jak go leczą przyjaciele?

Miał wróbelek Elemelek lekki katar i kaszelek. Dziób wycierał żółtą chustką [...], co ją dostał od swej babci. No i kichał: apci, apci!

Bo ta zima, nie przesadzam, nos, mój panie, wszędzie wsadza. Choć już czas jej iść za morze, psoci nam, jak tylko może. [...] Wciąż się bierze na sposoby, by podrzucić nam choroby.

– Elemelku – sroka skrzeczy – nie zaniedbuj takich rzeczy! [...] Owiń gardło ciepłym szalem i nie wychodź z domu wcale.

Doradzała wiewióreczka:

– Wbij jajeczka do kubeczka, zmieszaj dobrze, cukru dosyp, dodaj dziesięć kropli rosy i popijaj to nie rzadziej niż dwanaście razy na dzień.

Ale zając już ją gani:

– Nic niewarte, moja pani! Weź rondelek, Elemelku, zaparz ziółka w tym rondelku: majeranek i rumianek dobrze z pieprzem wymieszane, pij maliny, sok z jeżyny, weź pięć proszków aspiryny.

– Lepiej będzie – rzecze sowa – inny środek zastosować. [...] Ot, masz tu skarpetek parę, bardzo ciepłe, choć już stare; dzień i noc je miej na nóżkach i czym prędzej wchodź do łóżka.

Wzdycha biedny Elemelek. Czy to aby nie za wiele? [...]

Aż pewnego dnia wyraźnie poczuł się wróbelek różnie.

– Dosyć się już wyleżałem. Dwa tygodnie leżę całe. Gimnastykę zrobię zaraz, dobrze rozgrzać się postaram: skrzydła w bok – i mach! ogonem, dwa podskoki w lewą stronę, dwa podskoki w stronę prawą – i do lasu frrrr! a żwawo!

Właśnie zima swe manatki spakowała już w tobołek, wyszły z ziemi pierwsze kwiatki, choć nieśmiałe, lecz wesołe. [...] To przedwiośnie! Za dni parę – w czwartek, w piątek – zajrzy wiosna w każdy kątek.

Szybko fruwa Elemelek, gubi katar i kaszelek.

– Schowam chustkę, tę od babci!

Nie chcę kichać apci, apci!

I skarpetki oddam sowie.

Chcę być zdrow.

Niech żyje zdrowie!

1. Co się przytrafiło Elemelkowi? Jakie rady dawali mu przyjaciele?
2. Co zrobił wróbelek po dwóch tygodniach chorowania?
3. Jakie znacie sposoby leczenia przeziębienia?
Co trzeba wtedy robić oprócz zażywania leków?
4. W jaki sposób można zapobiegać przeziębieniu?
Podaj przykłady dbania o zdrowie zimą i wczesną wiosną.

SZ Sz

sz Sz

sza fa

szafa

szalik

koszula

kalosze

kasza

uszy

Szymon

mysz

W pokoju na poddaszu stoi
zabytkowa szafa wujka
Szymona. Na wieszaku
wiszą koszule z płótna.
Wisi sukienka w groszki.
To sukienka Nataszy, córki
wujka. W szafie są kupione
na kiermaszu kolorowe
szelki i szare kalosze.
Na półce wujek poukładał
szaliki w paski, puszyste
nauszniki i rękawice
z jednym palcem.

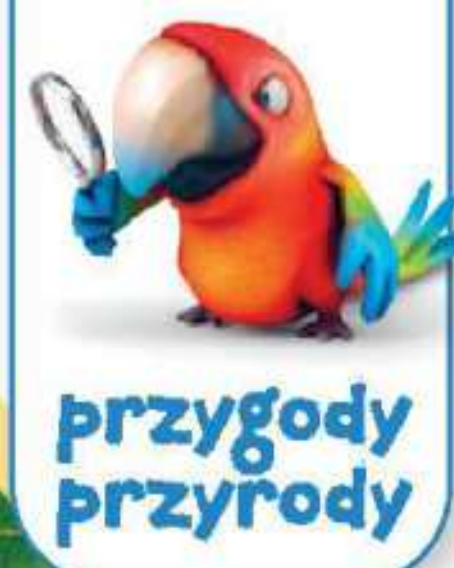

W domu wujka Szymona panuje cisza.
Ale gdy nadstawisz uszu, usłyszysz, jak
wszystko gra. Za oknem szumi wiatr, a na
kominku cyka . Pod daszkiem bzykają
muszki. O szybę drapią gałązki poruszane
lodowatym wiatrem. Za wiklinowym fotelem,
w starym kaloszu, mieszka mała polna mysz.
Łukasz i Natasza słyszą, jak popiskuje.
Gdy zapada zmrok, myszka szpera w szafce.

- Przeczytaj tekst. Odszukaj w nim wyrazy z **sz**, **Sz**. Odczytaj je.
- Powiedz, jakie odgłosy można usłyszeć w domu wujka Szymona.

Rośliny lecznicze

Wiele roślin ma właściwości lecznicze. Jeszcze sto lat temu większość chorób leczono ziołami. Obecnie rzadziej się je stosuje – zastąpiły je leki wytworzone przez człowieka.

lipa

herbatka
na kaszel

mięta

krople
na bóle
brzucha

szałwia

płyn
do płukania
ust

rumianek

maść
na otarcia
skóry

bez czarny

sok
na przeziębienie

1. Jakie właściwości lecznicze mają rośliny pokazane na zdjęciach?
2. Jakie znasz inne rośliny o właściwościach leczniczych?

Kto podaje lekarstwa?

Było zimno, a Leszek zostawił szalik w szkolnej szatni. Teraz kaszle i ma okropny katar. Boli go gardło i głowa. Doktor zapisał mu rozmaite proszki i syrop na kaszel. Proszki podaje mama.

- Mamo, zjadłbym wszystkie te proszki z szuflady! – mówi Leszek. Tak go boli.
- To byłoby straszne! – mówi mama. – Tylko dorośli podaje lekarstwa! Gdy leku jest zbyt wiele, zamiast pomóc, wywołuje ogromne szkody!

-
1. Dlaczego Leszek zachorował? Co mu dolegało?
 2. O czym Leszek rozmawiał z mamą? Co ważnego powiedziała mama?
 3. Kto decyduje o tym, jakie lekarstwa zażywać i jak często je przyjmować?
 4. Gdzie kupujemy leki? Czy dzieci mogą kupować leki? Dlaczego?

CZ Cz

cz Cz

czapka

czapka

czekolada

Czarek

czosnek

warkocz

znaczek

klucz

gorączka

Czarek dostał w czwartek paczkę. Nie czeka, tylko zagląda pod wieczko.

Ale co to? W paczce wielka czapka z nausznikami i czerwone rękawiczki.

Czapka jest zrobiona z kolorowej włóczki i ma dwa czarne troczki. Czarek nie lubi czapek. Pamięta jednak o tym, co mówiła mama. Lepsza czapka z włóczki od dreszczy i gorączki.

Czarek zorganizował dla kolegów Festiwal Kapelusza. Marek nasunął na uszy kapelusz z wielkim rondem. Ignacy ma beret z antenką. Janeczka ukryła warkocz pod toczkiem z woalką. Leszkowi tata dał rycerski szyszak. Czarek do czapki doczepi warkocze czosnku. Na czubku doda pęczek kluczy. Wszyscy liczą na wygraną. W nagrodę mama upiecze czekoladowe bułeczki. Zwycięzcy tata da znaczek twórczego kapelusznika.

- Przeczytaj tekst. Odszukaj w nim wyrazy z **cz**, **Cz**. Odczytaj je.
- Znajdź w tekście nazwy różnych nakryć głowy. Wskaż na ilustracji każde z tych nakryć.

Co szkodzi naszej planecie?

dymiące
kominy
fabryk

pożary

śmieci

spaliny
samochodowe

hałas

ścieki

-
-
-
-
1. Obejrzyj zdjęcia i powiedz, w jaki sposób człowiek szkodzi przyrodzie.
 2. Jak myślisz, w jaki sposób do niszczenia środowiska mogą przyczyniać się dzieci?
 3. Czy również w twojej okolicy widzisz przykłady niszczenia środowiska przez ludzi? Jakie?
 4. Powiedz, w jaki sposób człowiek może spowodować pożar lasu.
 5. Porozmawiajcie w klasie o tym, w jaki sposób można chronić środowisko. Dlaczego ludzie powinni to robić?

h H

ha łas

hałas

huta

huk

hak

hotel

hamak

hamulec

Hanka

Wiatr roz**wiał** deszczowe
chmury. To dobra pogoda
na wy**prawę** do puszc**zy**.
Kuba z Hubertem i tatą
po**jechali** tam samo**chodem**.

Powitali ich wujek Henryk
i jego córka Hanka. Wujek
jest gajowym. Pokazał im
nory lisów. Byli cicho. Hałas
w puszc**zy** jest zakazany.

– Odgłosy natury poznamy
tylko wtedy, gdy jest cicho –
mówił Hubert.

ch Ch

ch Ch

chmu **ry**

chmury

chomik

chłodnik

chłopiec

cicho

chłodny

chustka

samochód

W gajówce czekał na nich obiad.
Grochówka i pierogi z serem.
Pycha! Potem wujek Henryk
pokazał im album. Hubert znalazł
tam fotografie ropuchy, chomika
i puchacza. One są w Polsce
pod ochroną. A potem była zabawa
w chowanego. Taka jak to w puszczy,
czyli bez hałasu. Pod wieczór wróciły
deszczowe chmury. Ale i tak to był
udany wyjazd.

- Przeczytaj tekst. Odszukaj w nim wyrazy, w których występuje **h**, **H**, a następnie wyrazy z **ch**. Odczytaj je.
- Odszukaj w tekście zdanie mówiące o tym, kiedy poznamy odgłosy natury. Przeczytaj to zdanie.

Natalia Usenko

Potwór ekologiczny

Raz potwór na śmietniku żył,
wybredny niesłychanie.

Od wschodu słońca

aż po zmrok

wciąż chrupał śmiecie niczym smok –
na podwieczorek, obiad, lunch*,
kolację i śniadanie...

Miał śliczny przód i cudny tył,
i uszy miał futrzane.

By wszędzie porządeczek był,
pochłaniał śmiecie z całych sił,
lecz tylko... sortowane!

Zapamiętacie?

Jak to szło?...

Oddzielnie PLASTIK, PAPIER, SZKŁO,
OBIERKI i OGRYZKI.

By nam oczyścić ślicznie świat,
potworek wstrętne śmiecie jadł
bez łyżki i bez miski!

Więc skoro już się znalazł ktoś,
kto nasze brudy zjada,
chyba zgodzicie się – no nie? –
że warto posortować je,
bo wymieszanych dań na stół
PODAWAĆ NIE WYPADA!

***lunch** [czytaj: *lancz*]
– lekki posiłek zjadany
koło południa

1. Powiedz, jak wyglądał potwór. Gdzie mieszkał i czym się zajmował?
2. Dlaczego potwór był wybredny? Co to znaczy? Na czym polega sortowanie śmieci?
3. Co jeszcze dobrego dla środowiska mógłby zrobić taki potwór?
4. Narysuj, jak wyobrażasz sobie ekologicznego potwora. Wymyśl dla niego imię.

Przeciwieństwa

1. Dopasuj wyrazy do ilustracji. Co możesz powiedzieć o tych parach wyrazów?

wysoki

niski

chudy

gruby

mokry

suchy

chory

zdrowy

Nasz język polski

Wysoki – niski, chudy – gruby, mokry – suchy, chory – zdrowy
to pary wyrazów oznaczających przeciwieństwa.

Kto ma olej w głowie?

Występują:

Uczniowie, Pani, Człowiek z worem pełnym śmieci

*ukwiecona łąka, obok kilka drzew; cicho, spokojnie, ptaszki śpiewają;
na łące klasa na wycieczce*

Uczeń: Co za miejsce!

Pani: Jak tu ślicznie!

Uczeń: Jak tu miło!

Pani: Sympatycznie!

*zza drzew dobiega odgłos kroków – brzmi to tak, jakby ktoś walił w bęben;
dzieci nastuchują zaniepokojone*

Uczeń: Ojej! Kto tak hałasuje?

Uczeń: Kto tu do nas maszeruje?

Uczeń: Czy to straszny byk z rogami?

Uczeń: Albo potwór z kopytami?

Uczeń: Albo wilk z aligatorem?!

Uczeń: To jest człowiek z wielkim worem!

na łąkę wchodzi Człowiek z worem; staje, przez chwilę sapie i wysypuje z wora olbrzymią ilość śmieci

Pani: Proszę to natychmiast zabrać!

Uczniowie: Co pan robi?! To makabra!

Człowiek He! He! He! He! He! He!

z worem: Ja tak robię! Bo tak chcę!
O co chodzi, drogie dzieci?
Zawsze tu wyrzucam śmieci!

Uczeń: Czyste łąki to klejnoty!

Pani: Czyżby pan nie słyszał o tym?

Uczeń: Czyste lasy to perełki!

Uczeń: Czyste wody to skarb wielki!

Uczeń: Kiedy człowiek je zmarnuje,
to planetę zdenerwuje!

Pani: I planeta nas zniełubi*,
i mieszkanko nam wymówi...

Uczniowie: A więc kto ma olej w głowie,
ten dba o planety zdrowie!

Pani: Dba z zapalem o przyrodę!

Uczniowie: I szanuje prąd i wodę!

Pani: I nie śmieci, gdzie popadnie!

Człowiek Zachowałem się nieładnie...

z worem: Hmmm... Przepraszam... Cóż, przyznaję...
Już nie będę! Słowo daję!

zawstydzony Człowiek z worem pakuje wszystkie śmieci z powrotem do wora i zarzuca wór na plecy

Człowiek

z worem: Mały bywa mądry czasem!

Pani: Starszy czasem jest głuptasem...

Uczniowie: Lecz gdy mu to wytłumaczysz,
to zrozumie – sam zobaczysz!

Pani: Myśląc o Ziemi, pomyśl o sobie,
bo ty też żyjesz na ziemskim globie!

*zniełubi –
przestanie lubić

1. Przeczytajcie inscenizację z podziałem na role.

2. O kim zwykle mówimy, że ma olej w głowie? Co taka osoba stara się robić dla naszej planety? Odpowiedzi szukaj w tekście.

3. Wyszukaj wypowiedzi uczniów, które zaczynają się od słowa czyste, i zapisz je w zeszycie.

Ale się wiosna zdziwi!

Nadchodzi wiosna! – powiedziała dzisiaj pani Hania – Może udekorujemy klasę, żeby powitać tę piękną porę roku?

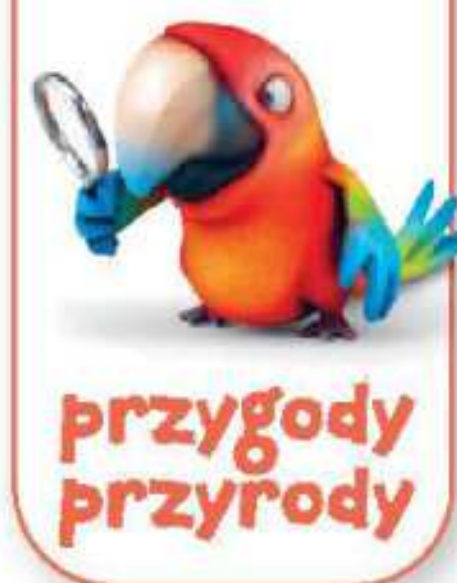
- Taaaak! – zawołały dzieci, a ja radośnie zaskrzeczałam.
- Nadmuchajmy milion kolorowych balonów! – zaproponowała Magda.
- Nie, zrobmy kwiatki z bibuły! – zapaliła się Laura.
- Eee tam, lepiej wytnijmy z kartonu bociany i jaskółki – wymyślił Maciek.
- Widzę, że macie mnóstwo pomysłów! – roześmiała się pani Hania. – Tylko boję się, że zabraknie nam czasu, żeby je wszystkie zrealizować.
- A gdybyśmy podzielili się pracą? – zaproponował Antek. – Niech grupa Magdy dmucha i rozwiesza balony, grupa Laury robi kwiatki, a grupa Maćka wycina ptaki! Pani Hani z uznaniem uniosła brwi.
- Zgadza się? – zapytała.
- Jasne! – zawołały dzieci i zaraz zaczęły dzielić się na grupy.
- A ty, kochana papugo, z kim będziesz? – zwróciła się do mnie pani Hania. Podrapałam się lewym skrzydłem po łebku.
- Chyba z Magdą... bo kiedy już dzieci nadmuchają te balony, to ktoś będzie musiał podlecieć pod sufit i je rozwiesić! – wymyśliłam.
- A więc postanowione. Zabieramy się do roboty! – powiedziała pani Hania.
- Ale się wiosna zdziwi, kiedy przyjdzie do naszej klasy! – zatrzepotałam skrzydłami i chwyciłam w dziób tasiemkę od pierwszego balona.

1. Z jakiego powodu dzieci z klasy podzieliły się na grupy?
2. Jakie zadanie miała do wykonania papuga? Dlaczego właśnie takie?
3. Jakie zalety ma praca w grupach? Porozmawiajcie o tym w klasie.
4. Jakie prace lub zadania dobrze jest wykonywać w grupach? Podaj kilka propozycji.

Współpraca sprawia, że szybciej i łatwiej osiągamy to, co sobie zaplanowaliśmy. Gdy pracujemy razem, uczymy się od siebie wzajemnie, a efekty naszej wspólnej pracy są dzięki temu wspanialsze. Razem łatwiej poradzimy sobie z trudnościami i szybciej wykonamy każde zadanie. Jeżeli macie zrobić coś w grupie, nie traćcie czasu na kłótnie, ale zastanówcie się, co każdy z was może wnieść do wspólnie wykonywanej pracy.

Obserwujemy pogodę

Ludzie od dawna obserwują pogodę. Potrafią nawet przewidywać, jaka pogoda będzie następnego dnia lub za kilka dni. I choć nie mamy wpływu na to, czy następny dzień będzie słoneczny czy deszczowy, to dobrze wiedzieć, jaki może być. Obserwując pogodę za oknem, możemy na przykład zdecydować, jak się ubrać, zanim wyjdziemy z domu. Możemy też ocenić, czy zaplanowana wycieczka rowerowa będzie mogła się odbyć. I choć nie raz pogoda sprawiła, że nasze plany wycieczkowe nie doszły do skutku, to nie ma się co przejmować. Prędzej czy później ciemne chmury ustępują miejsca słońcu.

1. Przyjrzyj się pokazanym symbolom pogody. Powiedz, jaką pogodę oznacza każdy z nich.
2. Dlaczego ludzie obserwują pogodę? Porozmawiajcie w parach na ten temat i przedstawcie swoje propozycje odpowiedzi.

Pierwiosnek

Jeszcze w polu tyle śniegu,
jeszcze strumyk lodem ścięty,
a pierwiosnek już na brzegu
wyrósł śliczny, uśmiechnięty.

Witaj, witaj, kwiatku biały,
główkę jasną zwróć do słońka,
już bociany przyleciały,
w niebie słysząc śpiew skowronka.

Stare wierzby nachyliły
miękkie baze ponad kwiatkiem:
„Gdzie jest wiosna? Powiedz, miły,
czyś nie widział jej przypadkiem?”

Lecz on widać milczeć wolał.
O czym myślał – któż to zgadnie?
Spojrzał w niebo, spojrzał w pola,
szepnął cicho: „Jak tu ładnie...”

1. Jakie oznaki wiosny zostały opisane w wierszu? Wymień je.
2. Na podstawie ilustracji opisz wygląd pierwiosnka.
3. Jak sądzisz, kim jest postać przedstawiona na ilustracji?
4. Narysuj na kartce z bloku, jak wyobrażasz sobie Panią Wiosnę.

Wczesna wiosna

1. Przeczytaj wyrazy. O których roślinach i zwierzętach jest mowa w wierszu „Pierwiosnek”?

skowronek lipa szpaki pierwiosnek

2. Co się dzieje w przyrodzie wiosną? Odczytaj zdania, które o tym mówią.

Odlatują szpaki.

Zakwitają pierwiosnki.

Skowronki latają nad polem.

3. Przeczytaj podpisy obok ilustracji. Do każdego wyrazu dobierz odpowiednie określenie z ramki.

jasne • młoda • szary • biały

słonko

skowronek

trawa

pierwiosnek

- Zapisz w zeszycie utworzone pary wyrazów.

4. Przeczytaj zdanie kilka razy. Zasłoń zdanie i zapisz je z pamięci w zeszycie. Sprawdź poprawność zapisu.

Wkrótce wrócą jaskółki.

Już wiosna!

Przyleciały skowronki.

Przylatują bociany.

Na drzewach w parku
widać młode liście.

Kwitną wierzby.

Obudziły się
pierwsze motyle.

Kwitną przebiśniegi
i krokusy.

W lesie pojawiły się już zawilce.

1. Jakie oznaki wiosny możesz zaobserwować w okolicy szkoły?
2. Jakie znasz wiosenne kwiaty? Jakie ptaki przylatują do nas na wiosnę?
3. Dlaczego ptaki budują wiosną gniazda?

z Ż

z Ż

za ba
zaba

leży
jeże
Żaneta
pożar
koleżanka
żuk
strażak

Marcowe słońko grzeje.
Puszczają lody na rzekach.
Nad polami krążą skowronki.
Zwierzęta robią wiosenne
porządki. Żaba leży i marzy
o kąpieli w kałuży. Tylko jeże
jeszcze drzemią. Pobudka,
maluchy! Wiosna jest blisko!

rz Rz

rz Rz

rze **ka**

rze**ka**

Nad rzeką i w lesie także jest wiosna. Spod białej pierzynki wyrastają krokusy. Kwitną pierwiosnki i żółte żonkile.

W lasach rosną zawilce.

Na drzewach drzemią ukryte w pąkach listki. Wierzbowe kotki zwieszają szare główki ku rzece. Może szukają tam Pani Wiosny?

- Przeczytaj tekst. Odszukaj w nim wyrazy, w których występuje **ż**, **Ż**, a następnie wyrazy z **rz**. Odczytaj je.

mor**ze**

rzę**sy**

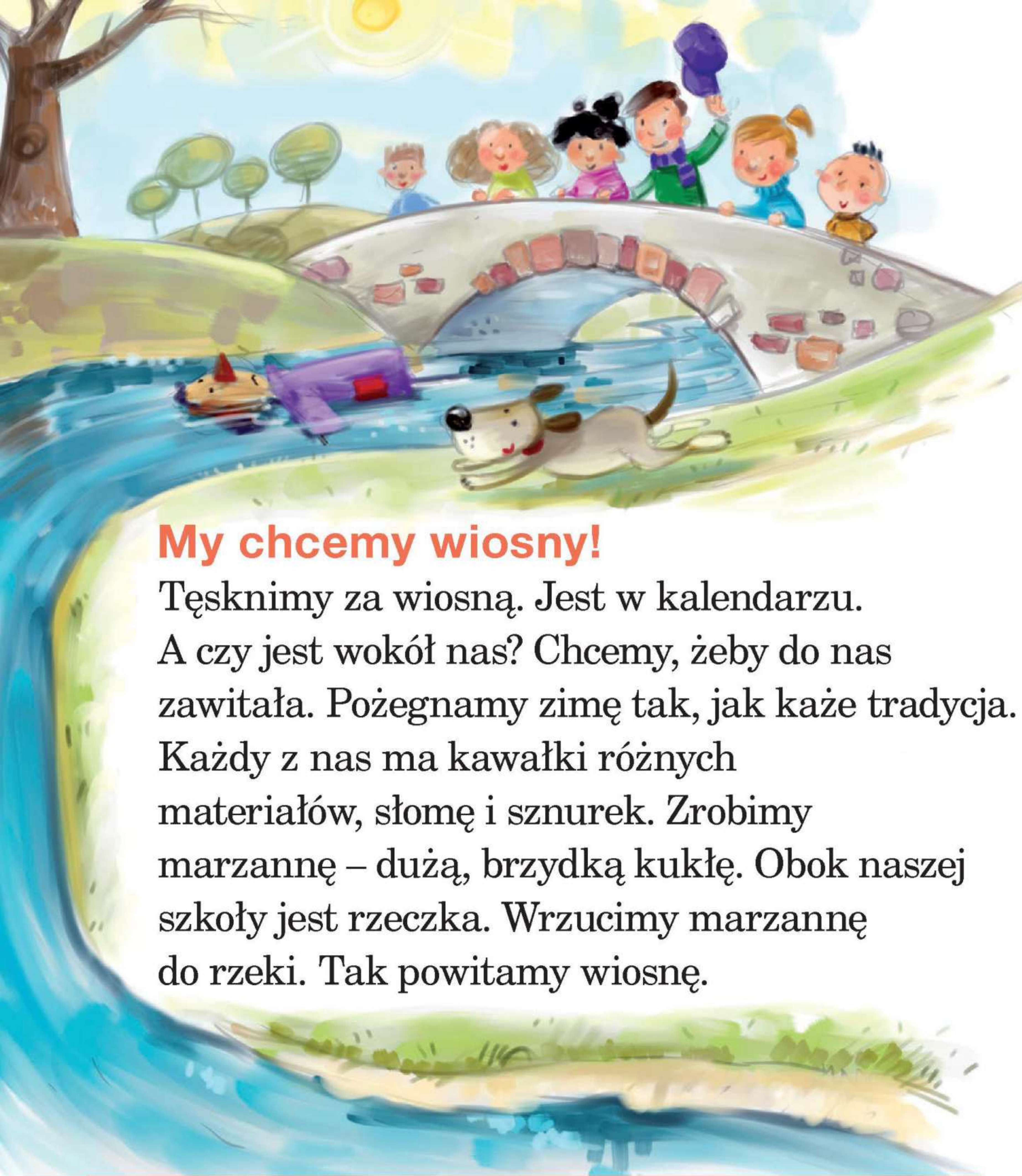
rzuc**a**

Mar**ze**na

zwier**ze**ta

mar**ze**c

brzo**ze**

My chcemy wiosny!

Tęsknimy za wiosną. Jest w kalendarzu. A czy jest wokół nas? Chcemy, żeby do nas zawitała. Pożegnamy zimą tak, jak każe tradycja. Każdy z nas ma kawałki różnych materiałów, słomę i sznurek. Zrobimy marzannę – dużą, brzydką kukłę. Obok naszej szkoły jest rzeczka. Wrzucimy marzannę do rzeki. Tak powitamy wiosnę.

1. Jaki ludowy zwyczaj został opisany w tekście?
2. Co symbolizuje marzanna? Dlaczego wrzuca się ją do rzeki lub pali?
3. Jaki inny tytuł mógłby mieć ten tekst?
4. Zastanówcie się, w jaki sposób możecie pożegnać zimę i przywitać nadchodzącą wiosnę.

Witamy wiosnę

1. Ułóż z liter w słoikach wyrazy pasujące do obrazków. Zapisz je w zeszycie. Zaznacz w każdym wyrazie literę **ż**.

2. Połącz wyrazy w pary. Utworzonymi parami wyrazów uzupełnij zdania i je odczytaj.

burza

warzywa

drzewo

wysokie

straszna

smaczne

Rano złapała nas

Marzena je

Nad rzeką rosło

- Wybierz jedno zdanie i zapisz je w zeszycie. Zaznacz **rz**.

3. Przeczytaj zdanie kilka razy. Zasłoń je i zapisz z pamięci w zeszycie. Sprawdź poprawność zapisu.

Żonkile mają żółty kolor.

Wściekły chomik

Andżelika dostała chomika. I oczywiście następnego dnia wyniosła go na podwórko w słoiku po ogórkach.

– Jaki on słodki! – zachwyciły się koleżanki.

Każda chciała go pogłaskać, przytulić albo pocałować w malutki pyszczek. Podawały sobie chomika z rąk do rąk, piszcząc przy tym z zachwyty, aż tu nagle...

– Aaaaa-łaaaa! – ryknęła Monia. – Ugryzł mnie! W wargę!

– Może ma wściekliznę... – jęknęła Daria i odsunęła się na bezpieczną odległość.

– Proszę pani, na pomoc! – zawołała Ada do dozorczyni, która akurat przechodziła obok. – Atakuje nas wściekły chomik!

Dozorczyni delikatnie chwyciła zwierzaka i obejrzała go ze wszystkich stron.

– Nie jest wściekły, tylko zmęczony – powiedziała wreszcie. – I chce mu się pić.

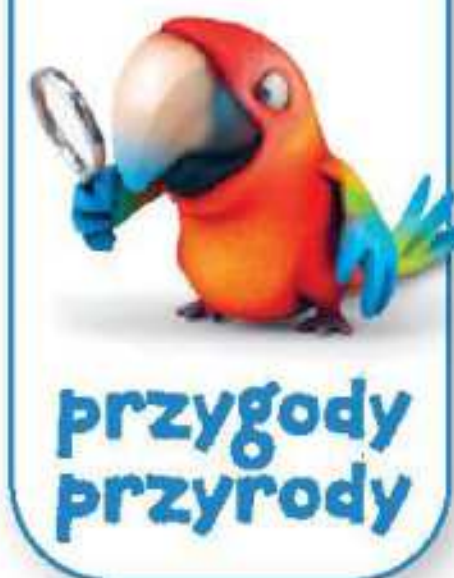
– Naprawdę? – zapytała z nadzieją Andżelika.

– Oczywiście. Zwierzęta to nie zabawki. Każde zwierzę może ugryźć, nawet najbardziej oswojone. Wystarczy, że coś je wystraszy, zaboli albo rozzłości. Na przykład nadmiar czułości... Dlatego do zwierzaków trzeba podchodzić ostrożnie i z szacunkiem. A nie rzucać się od razu do całowania!

1. Jak dziewczynki zachowywały się wobec chomika? Czym to się skończyło?
2. Czy chomik był wściekły? Jakie znaczenia może mieć słowo **wściekły**? Porozmawiajcie o tym.
3. W jakich sytuacjach zwierzęta, zazwyczaj przyjaźnie nastawione do ludzi, mogą zachowywać się agresywnie?
4. Jak rozumiesz zdanie: **Zwierzęta to nie zabawki**?
5. Dlaczego należy zachować ostrożność wobec zwierząt? Porozmawiajcie o tym.

Zagrożenia ze strony zwierząt

1. Przyjrzyj się ilustracjom. Powiedz, które dzieci we właściwy sposób obchodzą się ze zwierzętami, a które narażają się na niebezpieczeństwo.

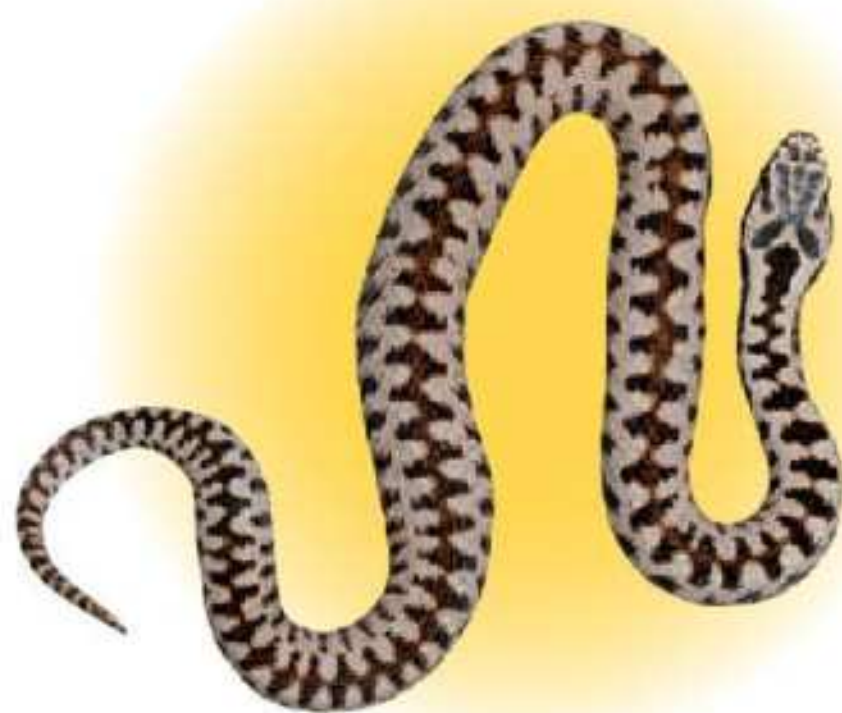
Mogę pogłaskać?

2. Czy znacie te groźne dla człowieka zwierzęta? Dlaczego są groźne? Porozmawiajcie o nich w klasie.

osa

żmija

dzik

Zachowaj ostrożność wobec dzikich zwierząt. Niektóre z nich mogą być niebezpieczne – mogą cię ugryźć albo użądlić. Uważaj na dzikie zwierzęta, które zamiast uciekać, podchodzą do ludzi. Mogą być ciężko chore i cię zarazić.

dz Dz

dz Dz

dzwo nek
dzwonek

widzę
sadza
rydze
bardzo
rodzynki
dzbanek
rdza

Do Marcela zadzwonił Patryk.
– W sobotę mamy wyprawę
rowerową. Co ty na to?
Marcel skoczył z zachwytu.
Potem spojrział na rower.
Ale ta rama zardzewiała!
I brakuje dzwonka! A do rajdu
zostało bardzo mało czasu.
– To nic, poradzę sobie.
Wyczyszczę rower i zabiorę
dzwonek pasterski – postanowił
Marcel.

Nadeszła sobota.
Pogoda dopisała. Koledzy czekali
na Marcela przy drodze do Bodzentyna.
Postanowili, że zwiedzą ruiny starego zamku.
Jechali bardzo powoli, jeden za drugim. Nagle
na Marcela najechał Patryk. Marcel ostro
zahamował, ale i tak wpadł do sadzawki dla
kaczek. Wyskoczył z wody. We włosach miał
wodorosty, na jednej nodze kilka pijawek!
Ale był cały i zdrowy!

- Przeczytaj tekst. Odszukaj w nim wyrazy, w których występuje **dz**. Odczytaj je.
- Powiedz, jak wyglądał rower Marcela.

Magda sama w domu

Mama poszła do sklepu. Magda czyta ulubiony komiks. Nagle słyszy dzwonek.

– Kto mi przeszkadza? – mruczy.

– Tu listonosz! Mam dla was paczkę! – słyszy.

Magda podbiega do drzwi. Już, już przesuwają zasuwę. Nagle staje. A co mówiła mama?

Gdy zostajesz w domu sama, bardzo uważaj!

Magda na palcach wraca do pokoju. Raczej poczeka na mamę, niż otworzy drzwi obcemu!

1. Co się wydarzyło, gdy Magda została sama w domu?
2. Co powstrzymało Magdę przed otwarciem drzwi?
3. Jak powinno się zachowywać dziecko, gdy zostaje samo w domu? Porozmawiajcie o tym.
4. Jak mogła wyglądać rozmowa Magdy z mamą po jej powrocie do domu? Wymyślcie i przedstawcie taką rozmowę w parach.

Ostrożności nigdy za wiele

1. Opowiedz, co zostało pokazane na ilustracjach. Co sądzisz o zachowaniu dzieci?
2. Odegrajcie w parach wybraną scenkę.
3. Dlaczego należy unikać rozmów z nieznajomymi? Na jakie pytania pod żadnym pozorem nie należy odpowiadać?
4. W kontaktach z nieznajomymi trzeba zawsze zachować szczególną ostrożność. Podaj przykład takiej sytuacji.

Oni nam pomagają

policja

pogotowie ratunkowe

straż pożarna

Zapamiętaj te numery

999

997

998

112

1. Jakie sytuacje są pokazane na zdjęciach?
Na czyją pomoc możemy liczyć, gdy wydarzy się coś niedobrego?
2. Powiedz, w jaki sposób policja, straż pożarna i pogotowie ratunkowe pomagają ludziom.
3. Podaj przykład sytuacji, w której dziecko może się zwrócić o pomoc do policji.
4. Co należy powiedzieć, kiedy chce się wezwać pomoc przez telefon?

Na polu

Na polu rolnik uprawia zboża,
ziemniaki i wiele innych roślin.

pszenica

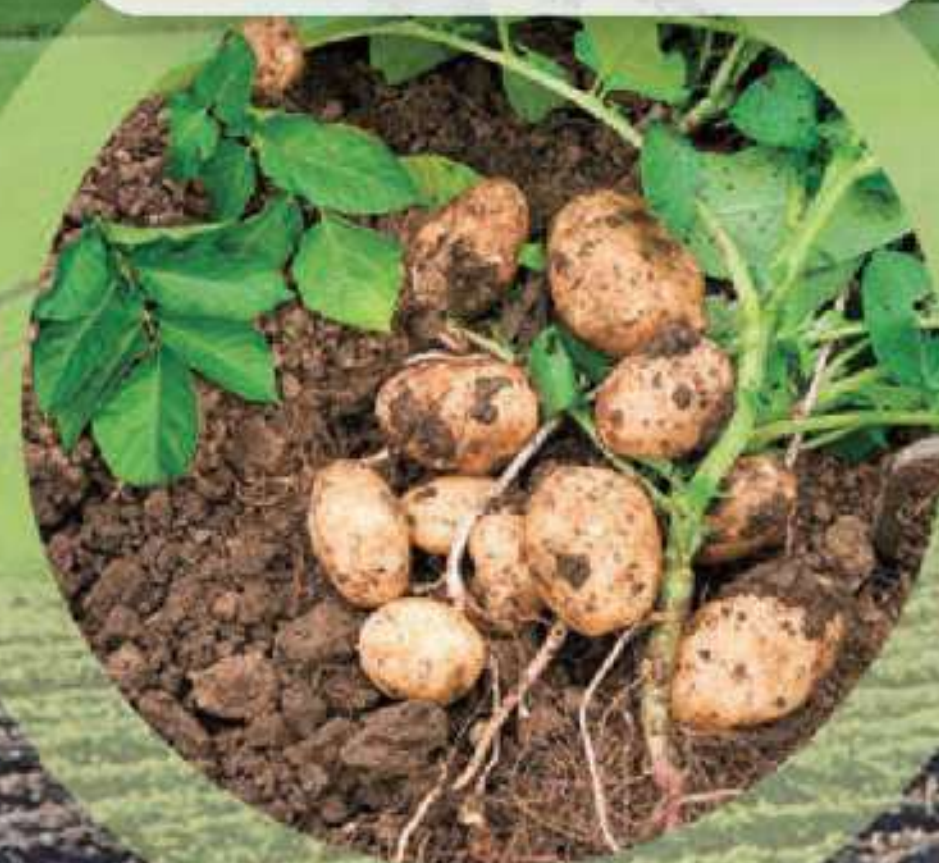
słonecznik

żyto

kukurydza

ziemniaki

owies

Na polu można obserwować też dziką przyrodę. Wśród zbóż rosną kolorowe chwasty. Ukrywają się tu także różne zwierzęta.

chaber

skowronek

mak

rumianek

mysz

przepiórka

1. Czym różni się pole, na którym rosną ziemniaki, od tego, na którym zasiano zboże?
2. Jak myślisz, czego poszukują zwierzęta na polu?
3. Czy znasz jeszcze jakieś rośliny hodowane przez człowieka? W jakim miejscu się je uprawia?

ś Ś

ś Ś

śli mak
ślimak

gęś
coś

myśli

Jaśmina

środek

głośno

struś

Na wiejskim podwórku od rana
panuje wielki ruch. Kury
gdaczą na cały głos. Kogut
głośno pieje.

Prosię tapla się w błotku.

Kobyła Jaśmina skubie siano.

Struś skubie pióra z ogona.

Osioł się uparł i stoi na drodze
do stajni.

Gęś Gęgula nastroszyła pióra.

– Coś tu się zaraz wydarzy –

myśli ślimak i chowa się

na wszelki wypadek do skorupy.

si Si

si Si

sia **no**

sia**no**

siada**da**

Kasia**a**

osio**ł**

sied**em**

siód**em**ka

prosi**ę**

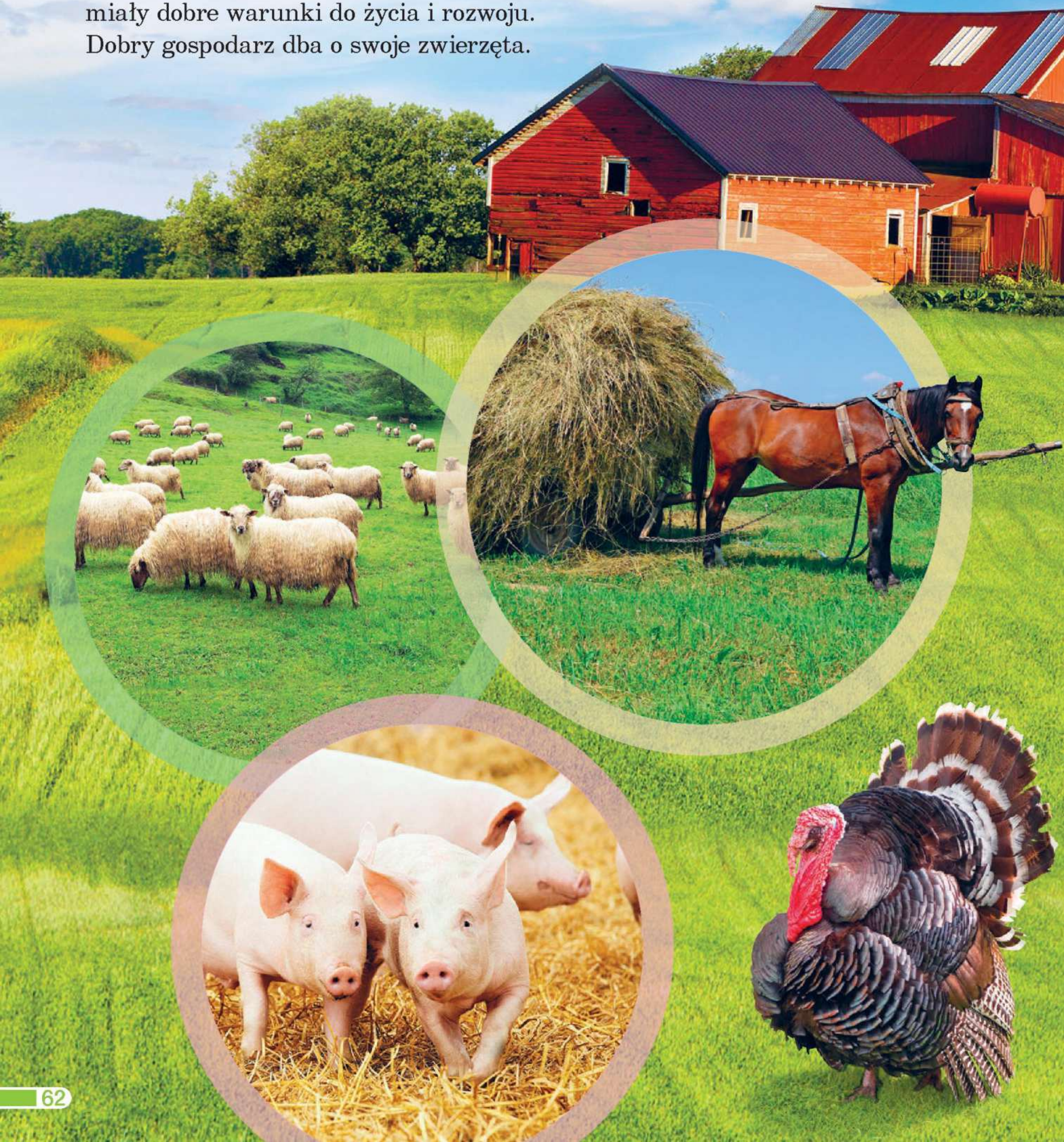
strusi**e**

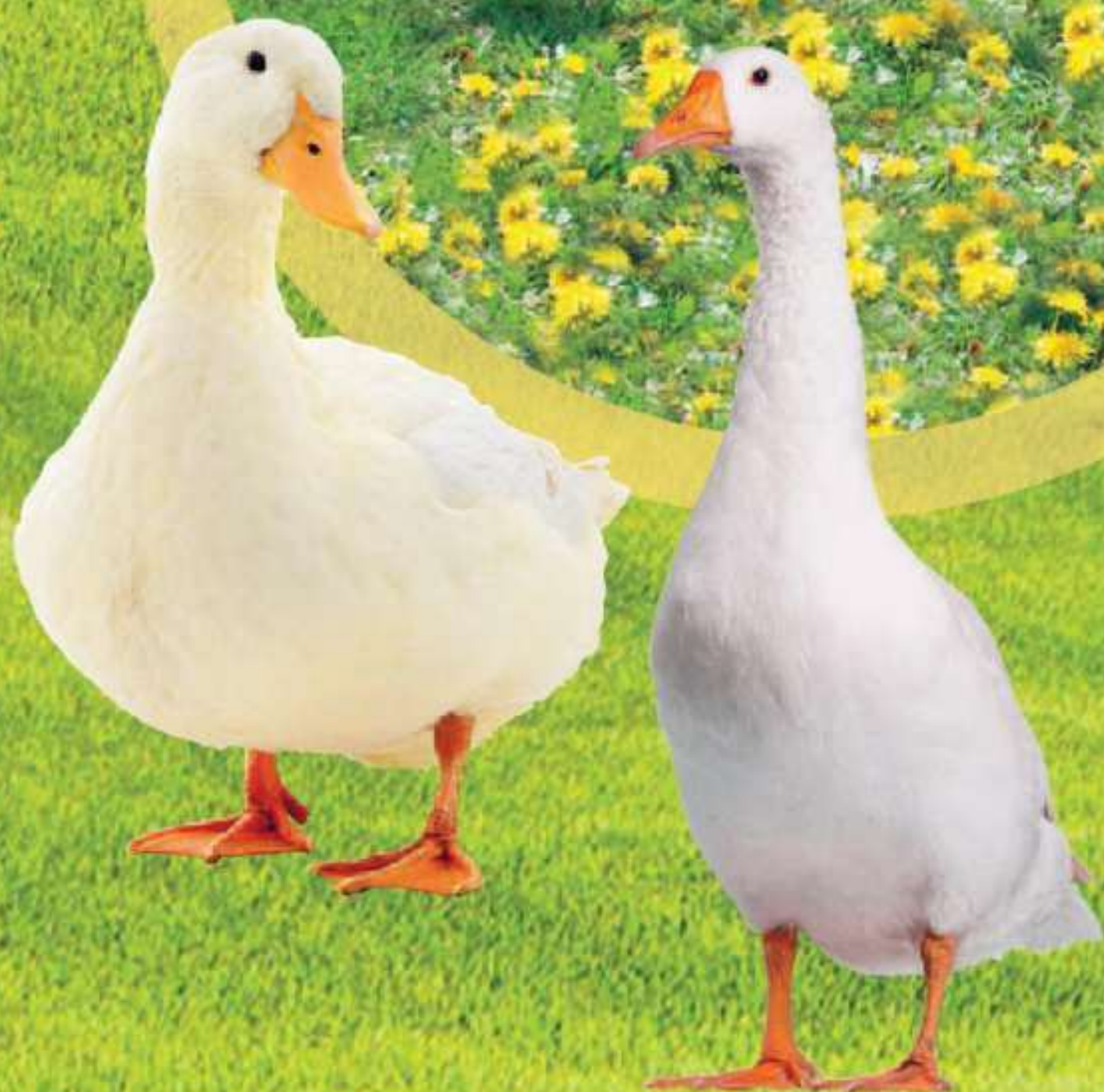
Gęś Gęgula to wielka mądrała.
Wyszła na środek podwórka
i gęga na cały głos. O tym, że kura
ubrała się w strusie pióra, a kucyk
oddał osiołkowi siodło. O tym,
że ślimak się ślizga na listku sałaty.
Potem zwołała wszystkie zwierzęta
i mówi tak: – Od środy zakazuję
bałaganu. Koty na płoty. Osioł
do stajni. Azor do budy, a struś
do zagrody. I tak było. Tylko uparte
prosię nadal ryło nosem błoto.

- Przeczytaj tekst. Odszukaj w nim wyrazy, w których występuje **ś**,
a następnie wyrazy z **si**. Odczytaj je.

Zwierzęta hodowlane

Ludzie na wsi od dawna hodowali zwierzęta. Dzięki nim mieli jedzenie i ubranie. Hodowla zwierząt jest bardzo wymagającym zajęciem. Trzeba włożyć dużo pracy, żeby zwierzęta w gospodarstwie miały dobre warunki do życia i rozwoju. Dobry gospodarz dba o swoje zwierzęta.

1. Jakie zwierzęta zostały pokazane na zdjęciach? W jakim celu ludzie je hodują? Porozmawiajcie o tym.
2. Wybierz jedno ze zwierząt i powiedz, jak ono wygląda.
3. Poszukajcie wspólnie z nauczycielem informacji na temat sposobu odżywiania i zachowania pokazanych zwierząt.

Kwoka

Proszę pana, pewna kwoka
Traktowała świat z wysoka
I mówiła z przekonaniem:
„Grunto to dobre wychowanie!”
Zaprosiła raz więc gości,
By nauczyć ich grzeczności.
Osioł pierwszy wszedł, lecz przy tym
W progu garnek stłukł kopytem.
Kwoka wielki krzyk podniosła:
„Widział kto takiego osła?!”
Przyszła krowa. Tuż za progiem
Zbiła szybę lewym rogiem.
Kwoka gniewna i surowa
Zawołała: „A to krowa!”
Przyszła świnia prosto z błota.
Kwoka złości się i miota:
„Co też pani tu wyczynia?
Tak nabłocić! A to świnia!” [...]
I dodała: „Próżne słowa,
Takich nikt już nie wychowa.
Trudno... Wszyscy się wynoście!”
No i poszli sobie goście.
Czy ta kwoka, proszę pana,
Była dobrze wychowana?

1. Jacy goście przyszli z wizytą do kwoki? Jak zachowała się kwoka?
2. Co sądzisz o postępowaniu kwoki? Odpowiedz na pytanie, którym kończy się wiersz.
3. Porozmawiajcie o tym, jak powinno się zmienić zachowanie kwoki, żeby można było o niej powiedzieć, że jest naprawdę dobrze wychowana.
4. Przygotujcie krótką inscenizację na podstawie wiersza i własnych pomysłów. Przedstawcie w niej niewłaściwe i właściwe zachowania kwoki.

Miś i misie, Kasia i Kaśka

1. Przeczytaj zdania. Na podstawie wiersza „Kwoka” powiedz, które są prawdziwe.

Kwoka zaprosiła osła, krowę i świnkę.

Osioł zbił garnek kopytem.

Krowa zbiła lustro rogiem.

Kwoka wyprosiła zwierzęta z domu.

2. Porównaj wyrazy w parach. Zwróć uwagę na ich pisownię. Co zauważasz?

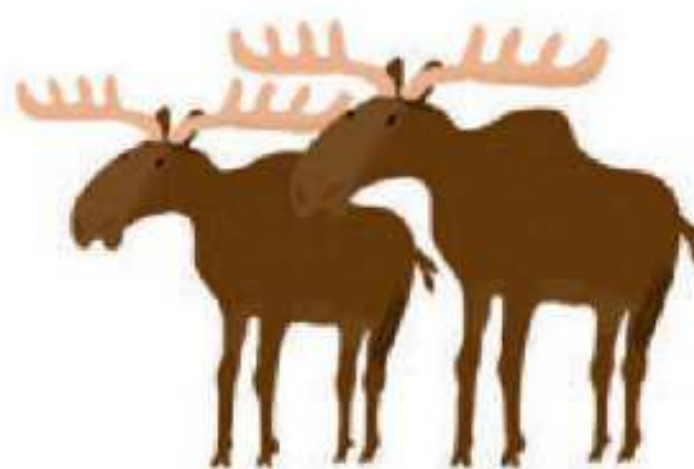
1 miś

2 misie

1 los

2 losie

1 struś

2 strusie

- Wybraną parę wyrazów przepisuj do zeszytu.

3. Dobierz imiona według wzoru. Wybraną parę imion przepisuj do zeszytu.

Kasia – Kaśka

Kryśka

Zosia

Basia

Maryśka

Krysia

Zośka

Baśka

Marysia

Dziś na plastyce każdy rysował, co tylko chciał. Ania narysowała... papugi. Ach, jakie były piękne! Prawie tak ładne jak ja. Może nawet ładniejsze? Bo Ania ma wielki talent. Pierwszy skończył swoją pracę Kuba. Zasłonił ją jednak, jakby się jej wstydził.

– Pokaż nam, co narysowałeś – poprosiła pani Hania.

Kuba odsunął ręce. Podfrunęłam bliżej, żeby lepiej widzieć. Na kartce były narysowane trójkąty, patykowaty ludzik, kółko i zygzak.

– To mój tata na Księżycu – powiedział Kuba. – Ma wejść na górę, której nikt dotąd nie zdobył. Niestety, na niebie zebrały się meteoryty. Co tu robić?

Wstrzymałam oddech. Zapomniałam o rysunku. Czekałam, jak skończy się ta przygoda.

– Nagle... bu-bum! Walnął piorun – kontynuował Kuba. – Tata skulił się ze strachu. To koniec, pomyślał. I wtedy z meteorytu spłynęła lina. Dzięki niej tata mógł się wspiąć na górę. A kiedy wrócił do domu, podarował mi kamyk z Księżyca.

Kuba zamilkł. A ja pomyślałam, że może nie umie pięknie rysować, ale za to ma fantastyczną wyobraźnię. A to jest naprawdę coś!

1. Co narysował Kuba na lekcji plastyki? Dlaczego chłopiec wstydził się swojego rysunku?
2. Co Kuba opowiedział o swoim rysunku?
3. Co pomyślała o Kubie papuga? Jakie zdolności miał chłopiec? Co najlepiej potrafił robić?
4. Zastanów się i powiedz, co ty potrafisz robić dobrze, jakie masz zdolności? Czy udało ci się już odkryć w sobie jakiś talent? Jaki?

Talent, zdolności to wielki dar. Każdy z nas ma jakiś talent. Być może nie zawsze widać go od razu, bo jest głęboko ukryty. Dlatego szukaj swojego talentu, próbuj różnych rodzajów aktywności, sportów, zabaw. Sprawdzaj, co daje ci zadowolenie i radość. I pamiętaj, że nikt nie może być świetny we wszystkim. Ale też o tym, że bez wytrwałości i ćwiczeń nawet najbardziej uzdolniona osoba może niewiele osiągnąć.

Fantazja

Maksio namalował plamę,
potem dodał kreski wkoło.

Co mu wyszło?

Złote !

I zrobiło się wesoło.

Maksia rzadko męczy nuda,
bo gdy tylko jest okazja,
on maluje różne cuda.

I od tego jest fantazja!

Złapał – znowu plama!

Kilka kresek, raz i dwa...

Co za cudo! – rzekła mama.

Maks ze zrobił lwa!

1. Jaki sposób na nudę ma Maksio?
2. Co Maksio wyczarował za pomocą pędzla z barwnej plamy?
3. Porozmawiajcie o tym, co oznacza tytuł wiersza.
4. Przygotuj karton i farby. Namaluj jednobarwną plamę, a następnie wyczaruj z niej obraz, który podesunie ci twoja fantazja.

ć Ć

ć Ć

ćma

ćma

mówić

pytać

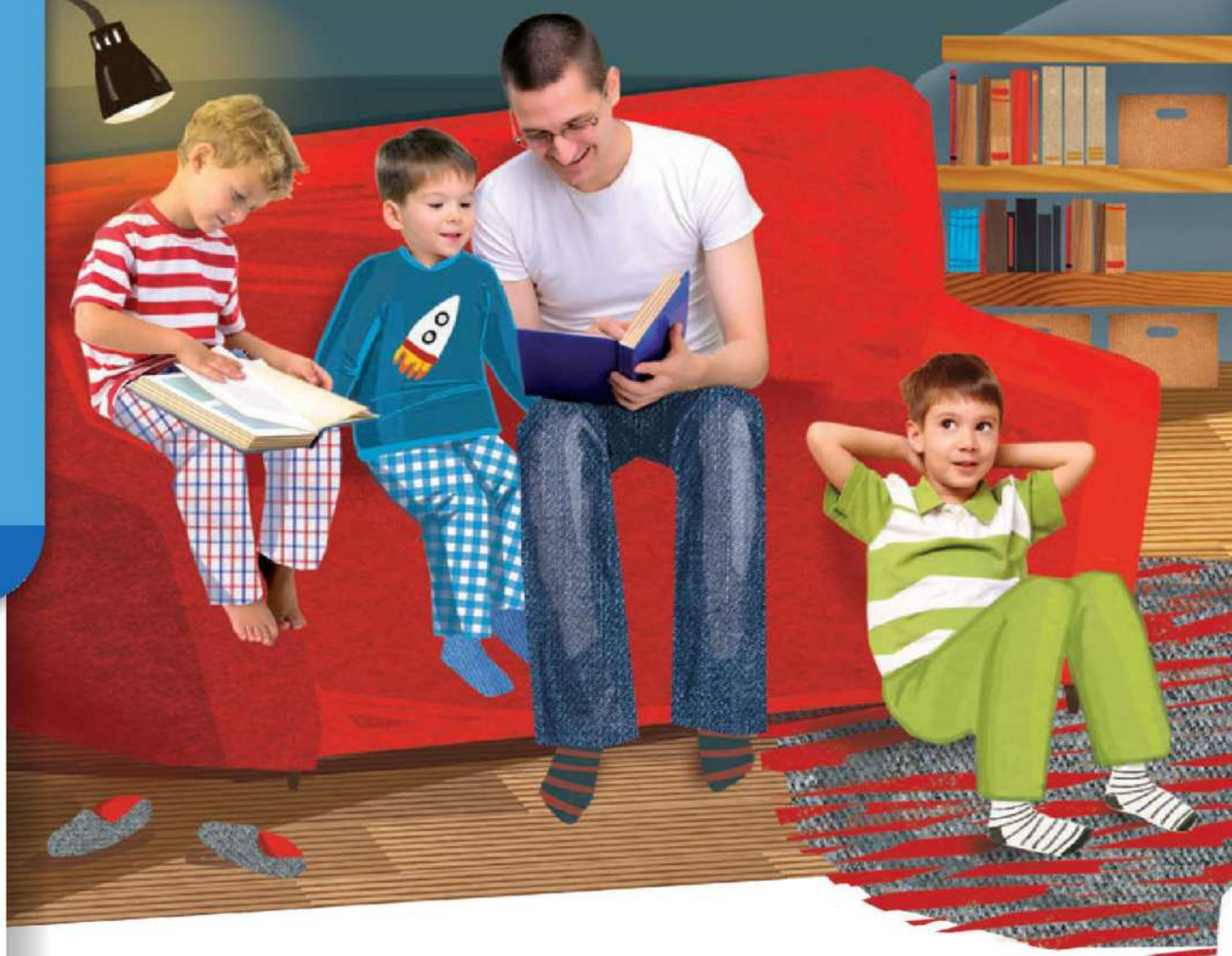
słuchać

pływać

paproć

boćki

oglądać

Kiedy robi się ciemno,
Maciek i jego bracia zasiadają
przy kominku. Mama
przynosi ciasto. Tata wyciąga
stary album ze zdjęciami
i zaczyna opowiadać. Maciek
bardzo lubi słuchać, jak tata
wspomina swoje młode lata.
Razem z mamą i tatą lubią
oglądać stare zdjęcia. Nawet
zaciekawiona ćma przysiadła
na suficie i słucha.

ci Ci

ci Ci

cias to

ciasto

ciekawe

bocian

kociak

ciemno

ciepło

bracia

zdjęcia

Chłopcy sami wymyślają ciekawe historie. Czasem lecą w nich z bocianami do Afryki. Poznają ciepłe kraje i wracają. Mogą też pływać pirackim statkiem i łowić podwodne skarby. Innym razem próbują walczyć ciupagami u boku Janosika. Czasem budują rakietę, żeby polecieć w kosmos. A czasem idą nocą do lasu zobaczyć, jakie kwiaty ma paproć. To wszystko jest możliwe, wystarczy tylko zamknąć oczy.

- Przeczytaj tekst. Odszukaj w nim wyrazy, w których występuje **ć**, a następnie wyrazy z **ci**. Odczytaj je.

Co oni lubią robić?

Teresa lubi pływać.

Maja lubi śpiewać.

Kacper lubi grać w szachy.

Olek lubi czytać.

Beata lubi rysować.

Igor lubi skakać.

1. Przeczytaj zdania. Wskaż nazwy czynności, które lubią wykonywać dzieci.
2. Powiedz, jak ma na imię każde z dzieci przedstawionych na zdjęciach.
3. Powiedz, co ty lubisz robić.
4. Ułóż zdanie z rozsypanki wyrazowej i zapisz je w zeszycie.

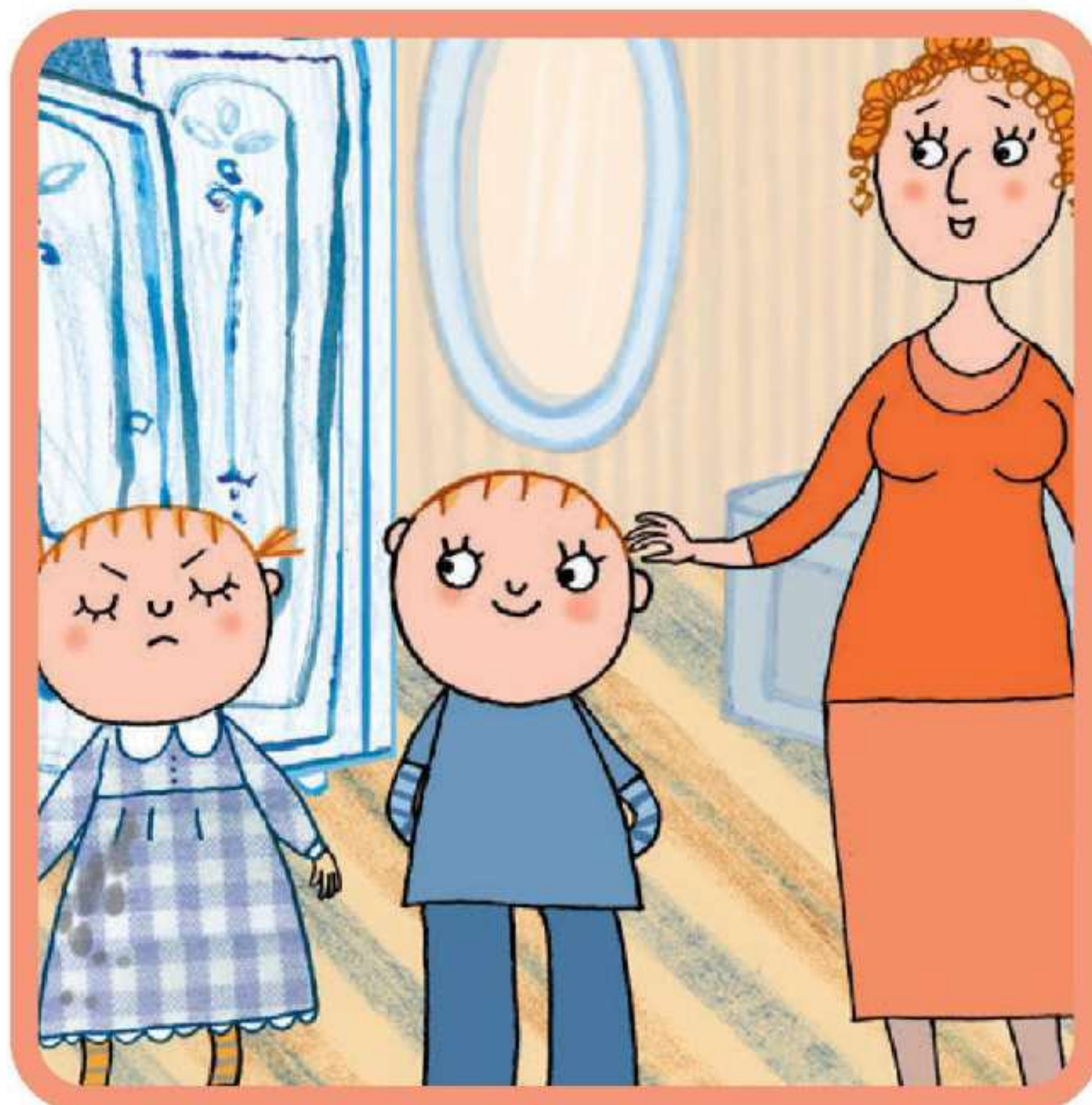
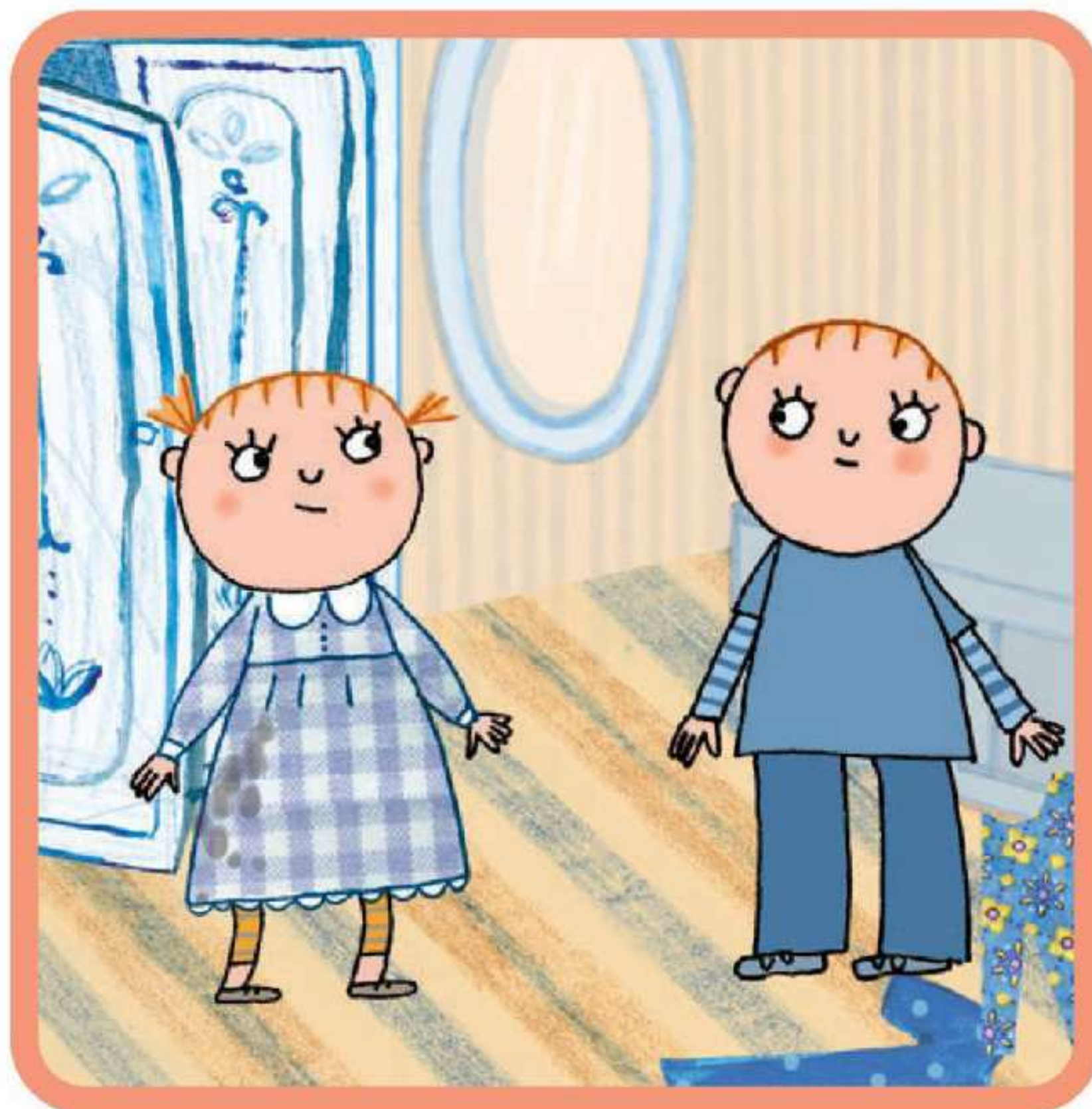
słuchać

i

Umiemy

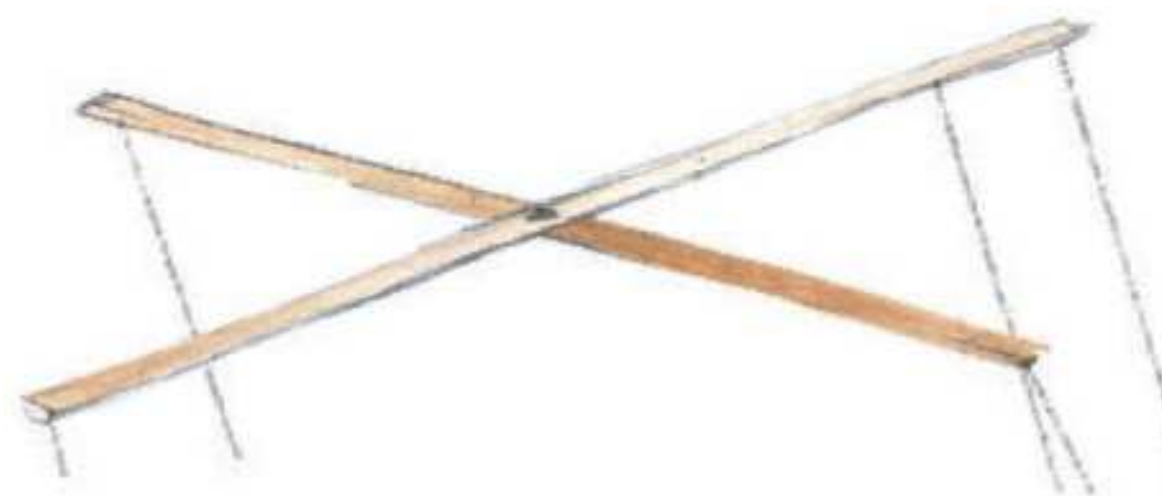
opowiadać.

Czyste ubranie

1. Posłuchaj opowiadania o Kubie i Bubie i przyjrzyj się ilustracjom.
2. Powiedz, jak każde z dzieci przygotowywało się do pójścia do teatru.
3. Jak, twoim zdaniem, powinniśmy się ubrać, kiedy idziemy do teatru?
4. Jak trzeba zachowywać się w teatrze? Porozmawiajcie o tym.

Kto się tak kłóci?

Opadła kurtyna. Widzowie opuścili teatr. Bardzo im się podobało. A tu nagle w ciemności słyszeć jakieś kłócające się postacie.

– Co z ciebie za Kopciuszek?! Umiesz tylko wymachiwać rękoma i nogami! – mówi ze złością pacynka.

– Bo mam nogi, mądralo! A ty? –

odcina się kukielka z oczami jak paciorki.

– Obie macie być cicho! Tylko ja tu umiem naprawdę dobrze grać! – woła marionetka. Ciekawe, co wy o tym myślicie.

1. Czyje głosy było słyszeć w teatrze po spektaklu? Czego dotyczyła kłótnia?
2. Na podstawie tekstu i ilustracji powiedz, jak wygląda pacynka, jak kukielka, a jak marionetka.
3. Przeczytajcie z podziałem na role wypowiedzi lalek.
4. Przeczytajcie ostatnie zdanie tekstu. Porozmawiajcie o tym najpierw w parach, a potem wszyscy razem.

Wizyta w teatrze

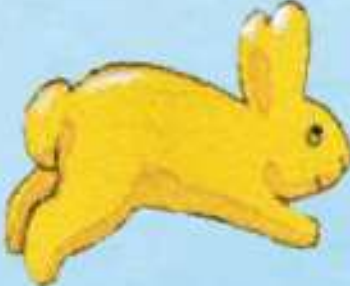
1. Przeczytaj podpisy obok odpowiednich elementów ilustracji. Na podstawie ilustracji powiedz, jak wygląda teatr.

2. Teatr lalkowy to specjalny rodzaj teatru. Aktorzy w tym teatrze poruszają lalkami i mówią za nie, ale sami zwykle są niewidoczni. Ułóż z kolorowych sylab nazwy lalek teatralnych i zapisz je w zeszycie.

Na wielkanocnym stole

Po bielutkim ,
jak po trawie na łące,
biega sobie wesoło
mały, złoty ...

Tutaj słodkie mazurki
barwnym cukrem polane,
baby lukrem zdobione,
a tam – pisanek.

Tu cukrowy baranek,

jajek na twardo
i gałązki borówki,

a tam – bukiet z .

Biega mały ,

mruga okiem i woła:

– To bajkowy poranek!

Same cuda dokoła!

1. Jak wygląda wielkanocny stół opisany w wierszu?
2. Co mówi zajączek? Odszukaj i przeczytaj odpowiedni fragment wiersza. Jak rozumiesz jego słowa?
3. Jakie znacie potrawy wielkanocne? Ustalcie z pomocą nauczyciela przepis na jedną z potraw. Wykonaj rysunkową wersję tego przepisu.

Czytam i rozumiem

Teksty doskonalące czytanie

ó Ó

Ósmego maja o ósmej rano

W pagórkowatym Królestwie Buków panował król Józef Ósmy, który uwielbiał spokój. Pewnego razu, a było to ósmego maja o ósmej rano, do komnaty króla wpadł smok Jacek i oznajmił:

– Królu! Złapałem zbója, który ukradł wór pomidorów i słój ogórków!

– Powiem krótko – zawołał król Józef. – Oto kara: ów zbój zbuduje dwie półki i stół do królewskiej komórki oraz po jednym domku dla sójki, jaskółki, królika i wiewiórki. A potem zbój jest wolny. Dopilnuj tego!

– Spokojna główka! – zawył Jacek.

Gdy zbój wykonał prace, smok powiadomił o tym króla. Potem pobiegł do ogródka i plótł wianki z kwiatów.

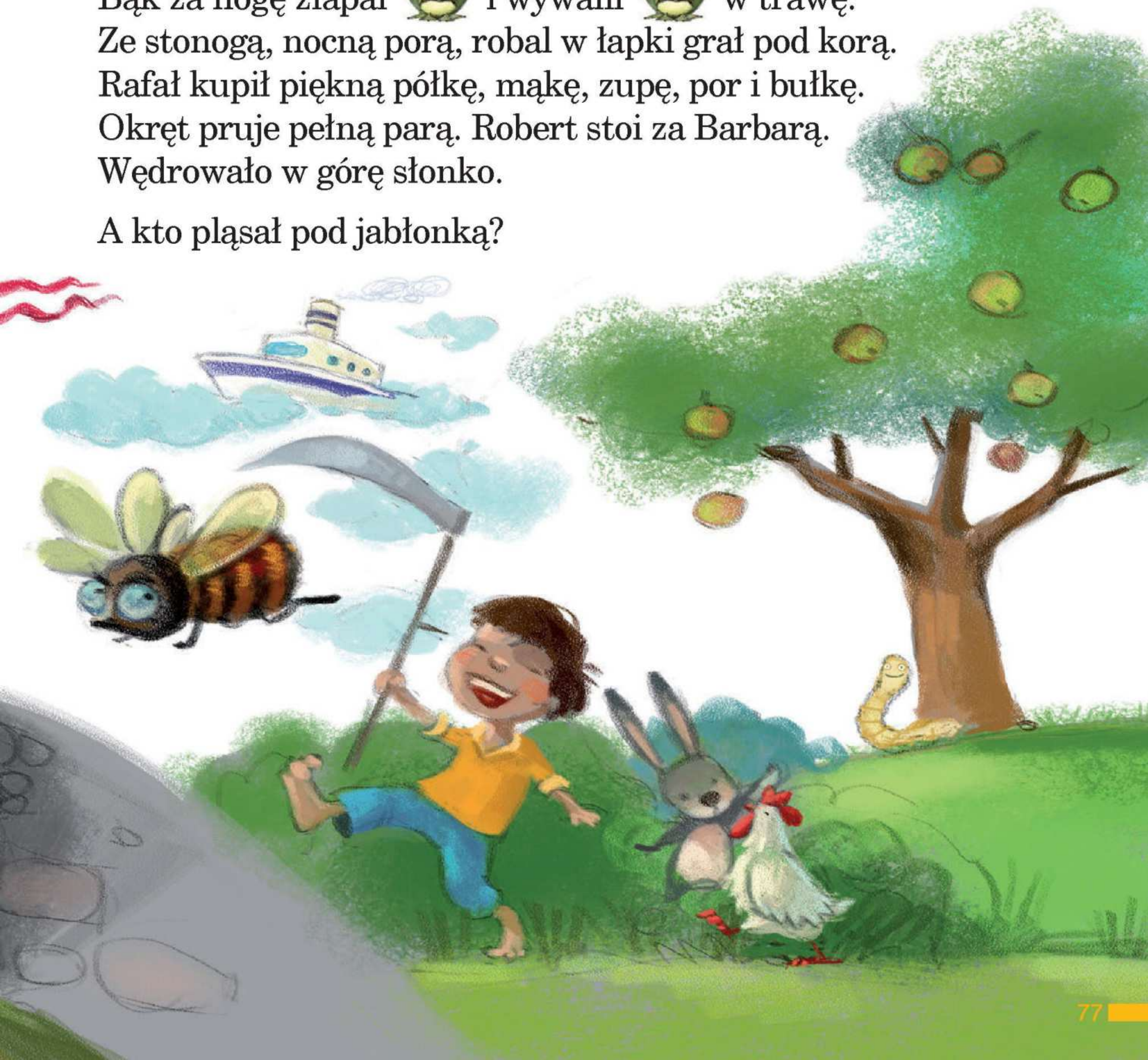
Jakie kwiaty były w wianku smoka Jacka?

a, ę

Ge, ge, ge! gegają gąski

Ge, ge, ge! gegają gąski, bo im gołąb ukradł kąski.
Zając klepał łapą kure i potargał jej fryzurę.
Jan na łąkę pognął z kosą i za osą biegał boso.
Bęc, bęc, bęc! spadł z dębu pęk i Jędrkowi wpadł do rąk.
Bak za nogę złapał 🐸 i wywalił 🐸 w trawę.
Ze stonogą, nocną porą, robał w łapki grał pod korą.
Rafał kupił piękną półkę, mąkę, zupe, por i bułkę.
Okręt pruje pełną parą. Robert stoi za Barbarą.
Wędrowało w górę słońko.
A kto płasał pod jabłonką?

Szalone zakupy Szymona i Tadeusza

- Zaszalejemy! – zawołał Szymon. Weszli z Tadeuszem do sklepu i zerkali na koszule wiszące na długim wieszaku.
- Wszystkie takie same – szeptał Tadeusz. – W dodatku materiał jest sztywny i szorstki.
- O! Tam dalej są muszki! – zawołał Szymon i spytał:
- Przepraszam, ile kosztują muszki?
- Te są po dwa złote, a reszta po złotówce – odparł ekspedient.
- To grosze! Poproszę więc tę szafirową w szare groszki, tę w muszelki, w kasztany, w szyszki i dwie sztuki w szkocką kratę – zawołał Szymon.

Tadeusz maszerował po sklepie i szperał na półkach. Co rusz wkładał do koszyka to i owo.

O szóstej zamykano sklep. Szymon i Tadeusz poszli do baru. Zamówili po szaszłyku z musztardą oraz po szarlotce i oglądali to, co kupili.

Co kupił Tadeusz?

Cztery zwrotki

Czysty deszczyk moczył szczotkę,
kaczor czekał na czeczotkę,
człowiek w czapce kroczył z młotkiem –
no i mamy pierwszą zwrotkę.

W czerwcu często czkała sowa,
skoczek skoczył do Czarnkowa,
wnuczek z czapłą maszerował –
druga zwrotka jest gotowa!

Szop pracz z praczką wybiegł z bramy,
Mruczek mruczał w uszko damy,
szewc na pocztę toczył kamyk –
i kolejną zwrotkę mamy.

Czarek człapał do wywrotki,
Czesław na czczo jadł szarlotki,
a czołgista czesał kotki –
i gotowe cztery zwrotki.

No i jeszcze piąta zwrotka.
Co na głowie ma Dorotka?
Jakie oczy ma pan Janek?
I co robi pan Stefanek?

h H, ch Ch

Chochlik Hilary i halny

Był chłodny poranek. Chochlik Hilary szedł noga za nogą do swojej chatki i co chwilę wzdychał...

Chlap, chlup, chlap, chlup! chlupotała z hałasem woda pod jego chodakami. Hilary stanął pochylony w ogródku i chlipał:

– Ech! Och! Mam kiepski humor... Wieje halny, chmury zakryły , a dookoła same chwasty...

Nagły podmuch wiatru szepnął chochlikowi do ucha:

– Hej! Smutno ci? A to pech! Ale posłuchaj – za tymi chmurami schowane jest ! Ono zawsze jest z nami! Od tej chwili zawsze, gdy Hilary był smutny, mówił sobie: Za chmurami schowane jest ! Ono zawsze jest z nami! I od razu odzyskiwał humor!

I ty wymów słowa wiatru.

ż Ż, rz Rz

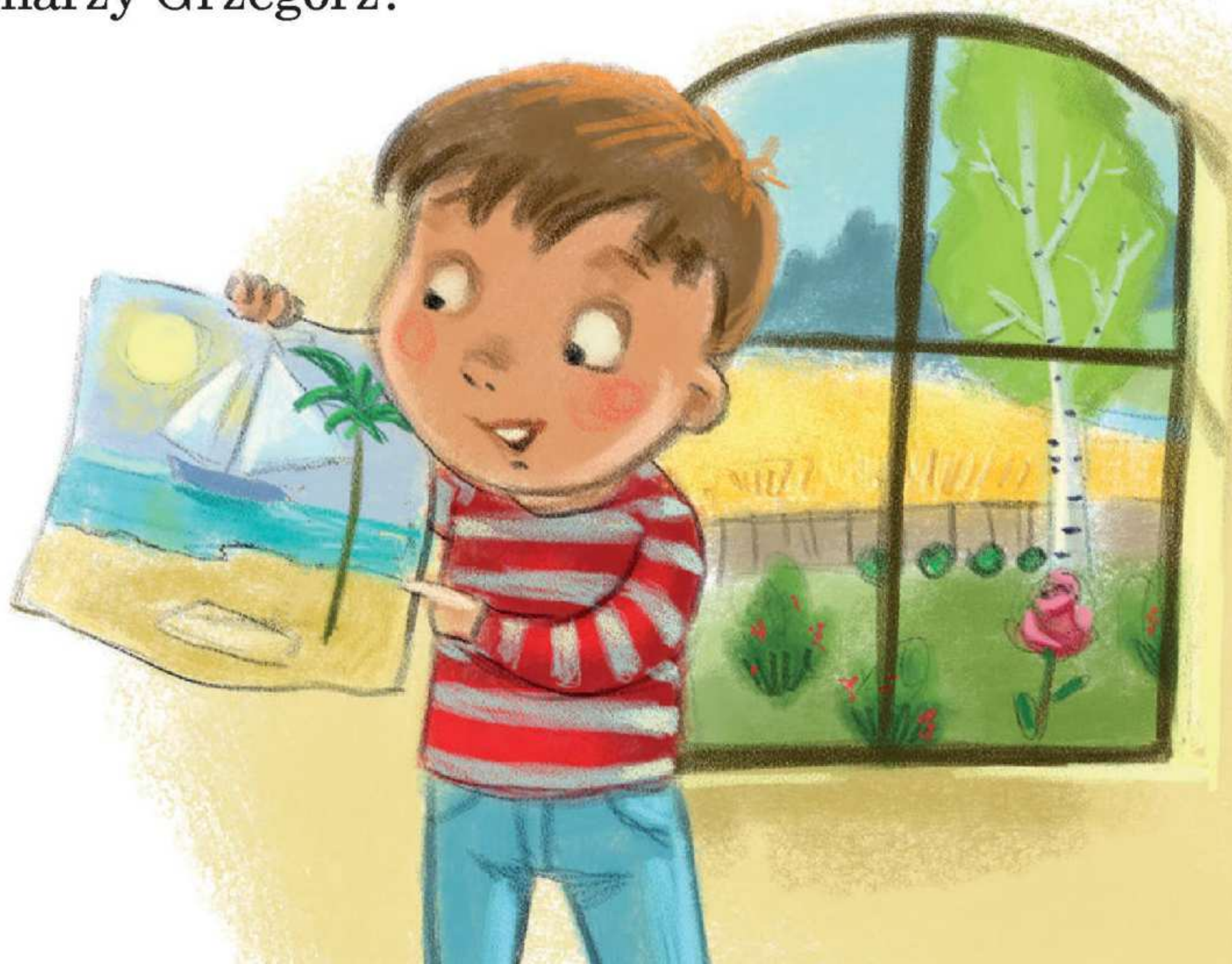
Żółty domek Grzegorza

Mieszkam w żółtym domku z ogródkiem. Kiedy jest burza, mam przepiękny widok z okna!

W moim ogródku na grządkach rosną zonkile, rzepa, rzodkiewki i dużo różnych jarzyn. Dalej są krzewy porzeczek, różowa róża, brzoza i czerwona jarzębina. Rosną też trzy potężne orzechy.

W pobliżu mojego domu są pola z żółtym zbożem. Przez łąkę przepływa mała rzeczka. Nad jej brzegiem żyją żaby. W górze latają żurawie, jastrzębie, a w nocy – . Za rzeką jest las, w którym żyją jeże i żmije. Dlatego na jeżyny idę wąską dróżką w żółwym tempie i zawsze uważam. Dobrze mi tutaj. Ale tak jak każdy, ja też marzę o różnych przygodach...

O czym marzy Grzegorz?

Dzwonki i sadze

Jędza Jędzula stała na miedzy i spoglądała w zadumie na kępy kwiatów nad sadzawką.

– Widzę tu tyle pięknych dzwonków... – wyszeptała z zachwytem. – Wiem! Zrobię z dzwonków duży bukiet, po drodze do domu kupię pędzel i namaluję dzwonki w dzbanku. Moi koledzy twierdzą, że jestem urodzoną malarką!

Jędza zerwała naręcze dzwonków, kupiła pędzel i podreptała do domu. Najpierw dała swojej stonodze porcję jej ulubionego jedzonka – kawałek rydza z kukurydzą. A potem sama zjadła dwa sadzone jajka. I wtedy zabrzmiał dzwonek telefonu.

– Halo! To ja, wódz Indian, Marudzacy Rodzynek. Wiesz, ten z rdzawymi frędzlami przy pióropuszu. Ratuń, Jędzulo! Mam sadze w kominku! Kiedy wkładam tam drewno, jestem cały ubrudzony! Wiem, że marudzę, ale to mi spędza sen z powiek. Może ty masz na to sposób?

– Pędzę na jednej nodze! – zawołała Jędzula i pofrunęła na pomoc.

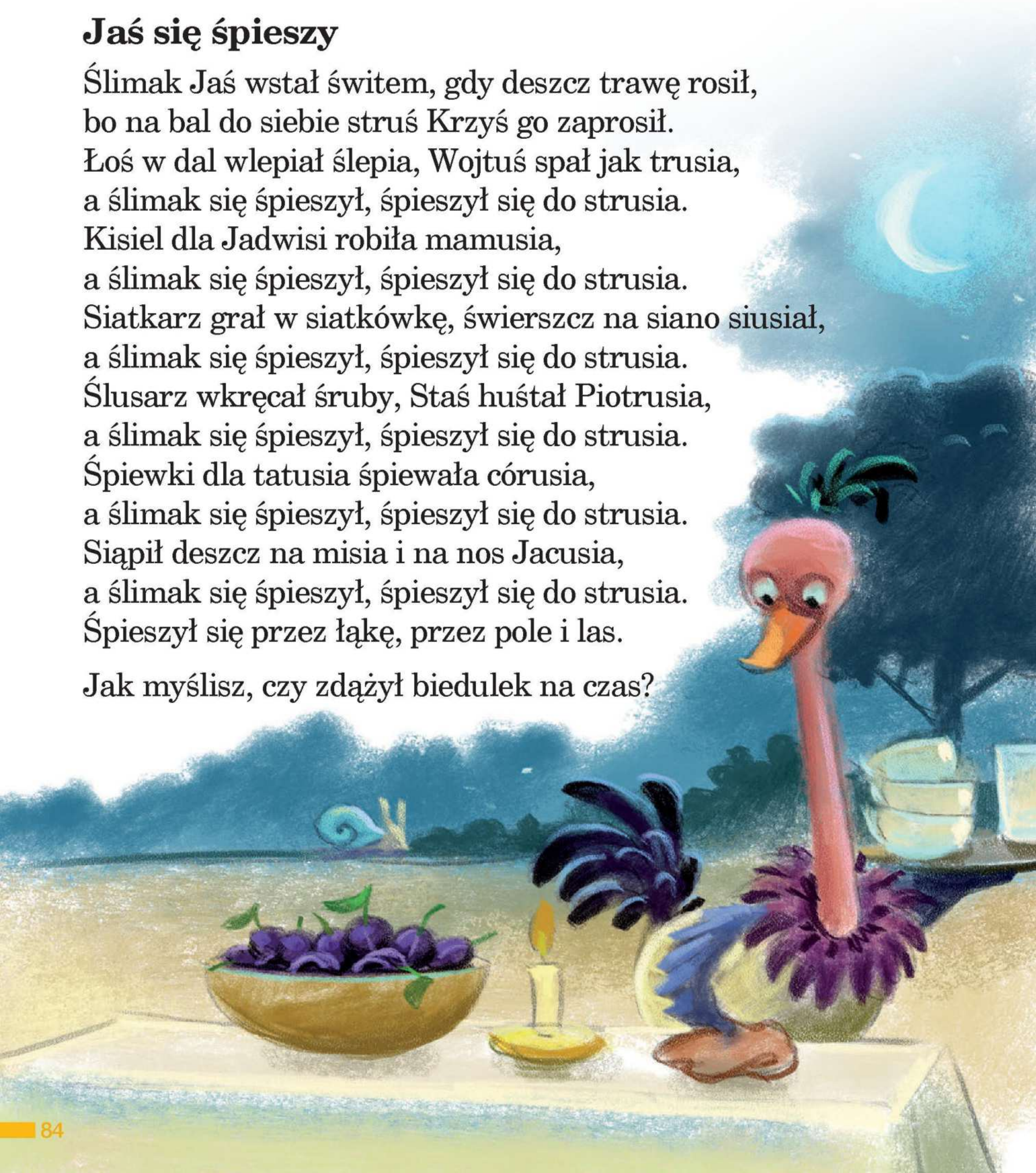
Powiedz, jak jędza Jędzula pomogła wodzowi.

Ś Ś, si Si

Jaś się śpieszy

Ślimak Jaś wstał świtem, gdy deszcz trawę rosił,
bo na bal do siebie struś Krzyś go zaprosił.
Łoś w dal wlepiał ślepia, Wojtuś spał jak trusia,
a ślimak się śpieszył, śpieszył się do strusia.
Kisiel dla Jadwisi robiła mamusia,
a ślimak się śpieszył, śpieszył się do strusia.
Siatkarz grał w siatkówkę, świerszcz na siano siusiał,
a ślimak się śpieszył, śpieszył się do strusia.
Ślusarz wkrecał śruby, Staś huśtał Piotrusia,
a ślimak się śpieszył, śpieszył się do strusia.
Śpiewki dla tatusia śpiewała córusia,
a ślimak się śpieszył, śpieszył się do strusia.
Siąpił deszcz na misia i na nos Jacusia,
a ślimak się śpieszył, śpieszył się do strusia.
Śpieszył się przez łąkę, przez pole i las.
Jak myślisz, czy zdążył biedulek na czas?

é Ć, ci Ci

Ciuchcia z Ćmielowa

W ciuchci jadącej do Ciechocinka panował ścisk. W wielkiej ciasnocie jechali: ciocia Stefcia w ciut za ciasnych bucikach, ciężarowiec Kocio w ciepłych ciuchach, Karolcia z ciekawską kicią w objęciach, ciemnooki kierowca ciężarówki, cieśla z ciupagą i psem Ciapkiem oraz ciastkarz Gucio z pudłem ciastek.

Nagle – ciuch! i pociąg stanął. Czas mijał, a on stał i stał...

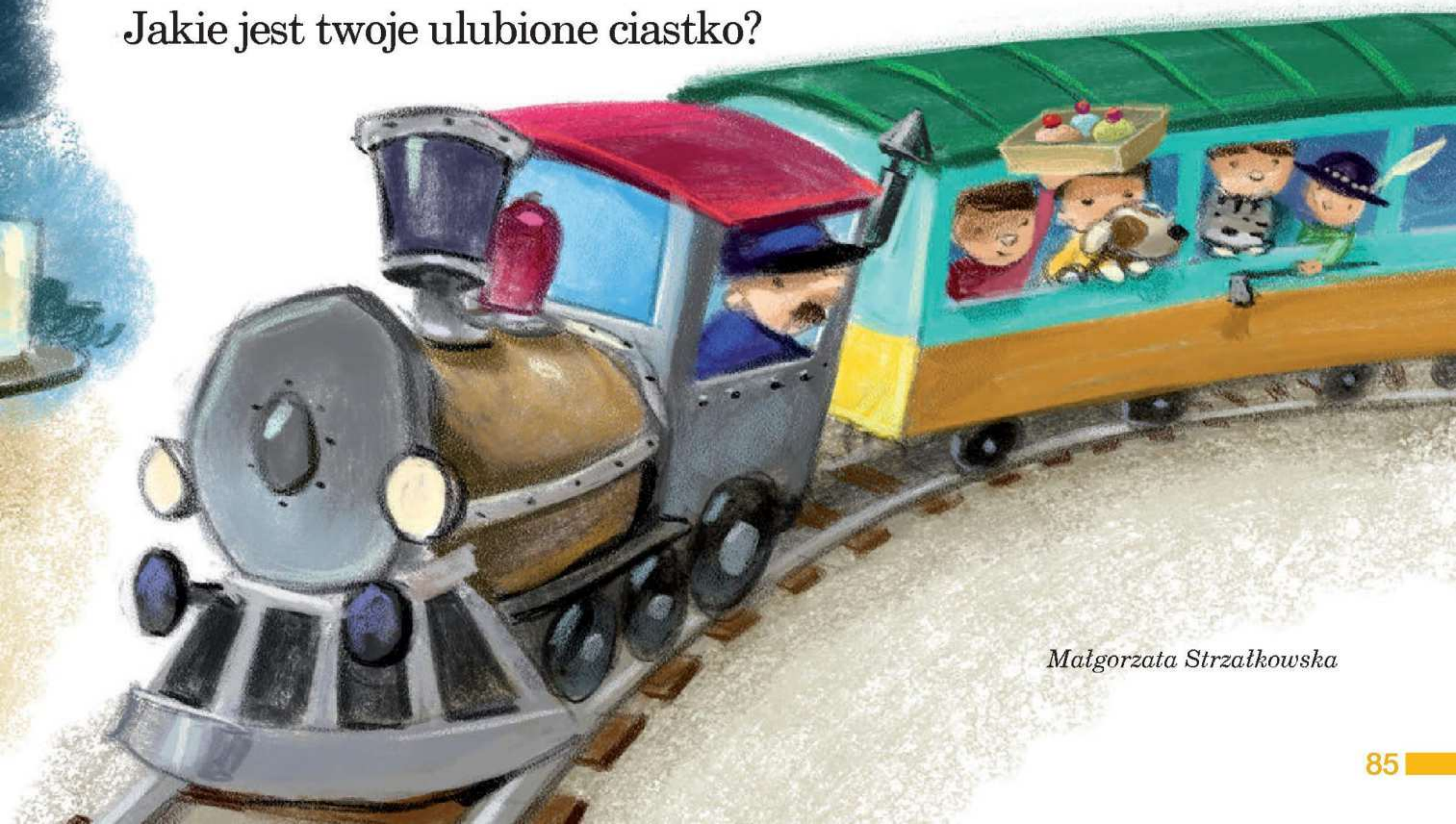
– Macie co jeść? – spytał z troską ciastkarz Gucio.

Pasażerowie pokręcili głowami.

– No, to zechciejcie być moimi gośćmi – rzekł ciastkarz, zacierając z uciechy ręce, i rozpakował pudło z ciastkami.

Gdy zrobiło się ciemno, pociąg wreszcie ruszył i syci pasażerowie dojechali do Ciechocinka.

Jakie jest twoje ulubione ciastko?

Małgorzata Strzałkowska

Spis treści

XIX Dużo umiem, dużo wiem

- Przypomnienie poznanych liter 4
- *Abecadło* Julian Tuwim 6
- *Zabawy słowami* 7
- Czego potrzebują do życia ludzie, zwierzęta i rośliny? 8
- Niezapominajka 9
- Hodujemy rzeżuchę. Doświadczenie 10
- *O kleksiku z kałamarnicy, co na nikogo nie zważa*
Maria Kownacka 11
- Dawne przybory szkolne 13

XX Bawimy się razem

- *Miłe niespodzianki* Zofia Stanecka 14
- Warto być uprzejmym 15
- Litera ó, Ó – ósemka 16
- Zima za oknem 18
- Co się dzieje z lodem? Doświadczenie 19
- *Trudne słówko – obietnica* 20
- Lód może być groźny 21
- Litera ą – idą 22
- Litera ę – idę 23

XXI Dbamy o zdrowie

- *Jak choruje Elemelek, jak go leczą przyjaciele?*
Hanna Łochocka 24
- Dwuznak sz, Sz – szafa 26
- Rośliny lecznicze 28
- *Kto podaje lekarstwa?* 29
- Dwuznak cz, Cz – czapka 30

XXII Ziemia naszym domem

- Co szkodzi naszej planecie? 32
- Litera h, H – hałas 34
- Dwuznak ch, Ch – chmury 35
- *Potwór ekologiczny* Natalia Usenko 36
- Przeciwności 37
- *Kto ma olej w głowie?* Małgorzata Strzałkowska 38

XXIII Witamy wiosnę

- *Ale się wiosna zdziwi!* Rafał Witek 40
- Obserwujemy pogodę 41
- *Pierwiosnek* Władysław Broniewski 42
- Wczesna wiosna 43
- Już wiosna! 44
- Litera ż, Ż – żaba 46
- Dwuznak rz, Rz – rzeka 47
- *My chcemy wiosny!* 48
- Witamy wiosnę 49

XXIV Dbamy o swoje bezpieczeństwo

- *Wściekły chomik* Rafał Witek 50
- Zagrożenia ze strony zwierząt 51
- Dwuznak dz, Dz – dzwonek 52
- *Magda sama w domu* 54
- Ostrożności nigdy za wiele 55
- Oni nam pomagają 56
- Zapamiętaj te numery 57

XXV Z wizytą na wsi

- Na polu 58
- Spółgłoska miękka ś, Ś – ślimak 60
- Spółgłoska miękka si, Si – siano 61
- Zwierzęta hodowlane 62
- *Kwoka* Jan Brzechwa 64
- Miś i misie, Kasia i Kaśka 65

XXVI W świecie wyobraźni

- *Rysunek* Zofia Stanecka 66
- *Fantazja* Natalia Usenko 67
- Spółgłoska miękka ć, Ć – ćma 68
- Spółgłoska miękka ci, Ci – ciasto 69
- Co oni lubią robić? 70
- Czyste ubranie 71
- *Kto się tak kłóci?* 72
- Wizyta w teatrze 73

- *Na wielkanocnym stole* Małgorzata Strzałkowska 74
- *Czytam i rozumiem. Teksty doskonalące czytanie*
Małgorzata Strzałkowska 76

Ilustracje i zdjęcia na okładce: Shutterstock.com; s. 4/Shutterstock.com.

Zdjęcia: Alamy: s. 8/trawa, kwiat w doniczce, 28/rumianek, szalwia, 32–33/kominy, pożar, samochody, „hałas”, 44–45/bez skowronka, papugi i chłopca z ojcem, 58–59/tło, słonecznik, przepiórka, rumianek, chaber; Orest Lyzhechka/Getty Images/iStockphoto: s. 28/bez czarny; Fuse/Corbis/Getty Images: s. 44–45/chłopiec z ojcem; phototrip/Getty Images/iStockphoto: s. 59/skowronek; PantherMedia/seawhisper: s. 59/mysz; PAP/Jacek Bednarczyk: s. 57/karetka, PAP/Tomasz Gzell: s. 56/pożar, PAP/Piotr Polak: s. 57/wóz strażacki, PAP/Mirosław Trembecki: s. 56/policja; REPORTER/Donat Brykczyński: s. 57/radiowóz, REPORTER/Michał Dyjuk: s. 56/strażacy, REPORTER/Tadeusz Koniarz: s. 56/wypadek, REPORTER/Adam Stępień: s. 56/pogotowie ratunkowe; Shutterstock.com: s. 1, 2, 3/papuga, 4–5, 6, 8/bez trawy i kwiatu w doniczce, 10/papuga, 11, 13/bez flamastrów i zeszytu w linie, 14, 15/dziewczynka z sercem, 16–17, 18, 19/papuga, 22–23, 24/papuga, 27, 28/kwiaty lipy, herbata, mięta, krople, płyn do płukania ust, krem, sok, papuga, tło, 30–31, 32–33/śmiec, ścieki, papuga, 34–35, 36/papuga, 37, 40, 41/bez mapy, 42/papuga, 43, 44–45/skowronek, papuga, 46–47, 49, 50/papuga, 51, 52–53, 57/dziewczynka, telefon, 58–59/pszenica, żyto, kukurydza, owies, ziemniaki, mak, papuga, 60–61, 62–63, 64, 67/farby, 66, 68–69, 70, 73, 76, 86; Maciej Wróbel: s. 10/doświadczenie, 13/flamastry, 15/bez dziewczynki z sercem, 19/doświadczenie, 67/dłoń z pędzlem. Archiwum Nowej Ery: s. 13/zeszyt w linie, 41/mapa.

Ilustracje: Agnieszka Antoniewicz: s. 4–5, 16–17, 22–23, 26–27, 30–31, 34–35, 46–47, 52–53, 60–61, 68–69, 73; Katarzyna Bajerowicz: s. 11–12; Elżbieta Grozdew: s. 49; Tomasz Kozłowski: s. 65; Krystyna Lipka-Sztarbałło: s. 72; Jolanta Marcolla: s. 51, 74–75; Aleksandra Michalska-Szwagierczak: s. 24–25, 42; Marcin Piwowarski: s. 6–7, 20, 29, 38–39, 48, 50, 64, 76–85; Bogna Pniewska: s. 67; Ewa Poklewska-Koziełło: s. 71; Jolanta Richter-Magnuszewska: s. 36; Elżbieta Śmietanka-Combik: s. 9, 21, 54, 55.

Wydawnictwo Nowa Era oświadcza, że podjęło starania, mające na celu dotarcie do właścicieli i dysponentów praw autorskich wszystkich zamieszczonych utworów. Wydawnictwo Nowa Era, przytaczając w celach dydaktycznych utwory lub fragmenty, postępuje zgodnie z art. 29 ustawy o prawie autorskim. Jednocześnie Nowa Era oświadcza, że jest jedynym podmiotem właściwym do kontaktu autorów tych utworów lub innych podmiotów uprawnionych w przypadkach, w których twórcy przysługuje prawo do wynagrodzenia.

Źródła

s. 6 – Julian Tuwim „Wiersze dla dzieci”, Nasza Księgarnia, Warszawa 1973
s. 11–12 – Maria Kownacka, „Plastusiowy pamiętnik”, Siedmioróg, Wrocław 2012
s. 24–25 – Hanna Łochocka, „Wróbelek Elemelek i jego przyjaciele”, Nasza Księgarnia, Warszawa 1962
s. 36 – Świerszczyk 2005, nr 18
s. 42 – Władysław Broniewski, „Dla dzieci”, Czytelnik, Warszawa 1974
s. 64 – Jan Brzechwa, „Sto bajek”, Czytelnik, Warszawa 1972
s. 74–75 – Świerszczyk 2010, nr 7

NOWY Elementarz Odkrywców

Podręcznik dopuszczony do użytku szkolnego przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania i wpisany do wykazu podręczników przeznaczonych do kształcenia ogólnego do edukacji wczesnoszkolnej, na podstawie opinii rzeczoznawców: **mgr Marzeny Kędry, dr hab. Beaty Oelszlaeger-Kosturek, mgr Marii Gudro-Homickiej.**

Etap edukacyjny: I.

Typ szkoły: szkoła podstawowa.

Rok dopuszczenia: 2022

Numer ewidencyjny w wykazie MEiN: 1140/1/2022

Podręcznik został opracowany na podstawie *Programu nauczania–uczenia się dla I etapu kształcenia – edukacji wczesnoszkolnej „Nowy Elementarz Odkrywców”* zgodnego z podstawą programową z 14 lutego 2017 roku.

Nabyta przez Ciebie publikacja jest dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy o przestrzeganie praw, jakie im przysługują. Zawartość publikacji możesz udostępnić nieodpłatnie osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie umieszczaj jej w internecie. Jeśli cytujesz jej fragmenty, to nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. Możesz skopiować część publikacji jedynie na własny użytek.

Szanujmy cudzą własność i prawo. Więcej na www.legalnakultura.pl

© Copyright by Nowa Era Sp. z o.o. 2023
ISBN 978-83-267-4344-3

Autorzy: Ewa Hryszkiewicz, Barbara Stępień.

Współpraca autorska w zakresie edukacji przyrodniczej: Joanna Winiecka-Nowak.

Redaktor serii: Bożena Gepert.

Redakcja merytoryczna: Bożena Gepert, Agnieszka Grzegółka-Maciejewska, Monika Kubik.

Opracowanie redakcyjne: Iwona Lewandowska.

Redakcja językowa: Agnieszka Grzegółka-Maciejewska.

Nadzór artystyczny: Kaia Pichler. **Opieka graficzna:** Anna Wielbut.

Projekt okładki: Logoteka Piotr Rudź. **Projekt graficzny:** Anna Wielbut.

Realizacja projektu graficznego: Małgorzata Koper, Dorota Gajda.

Fotoedycja: Maciej Wróbel.

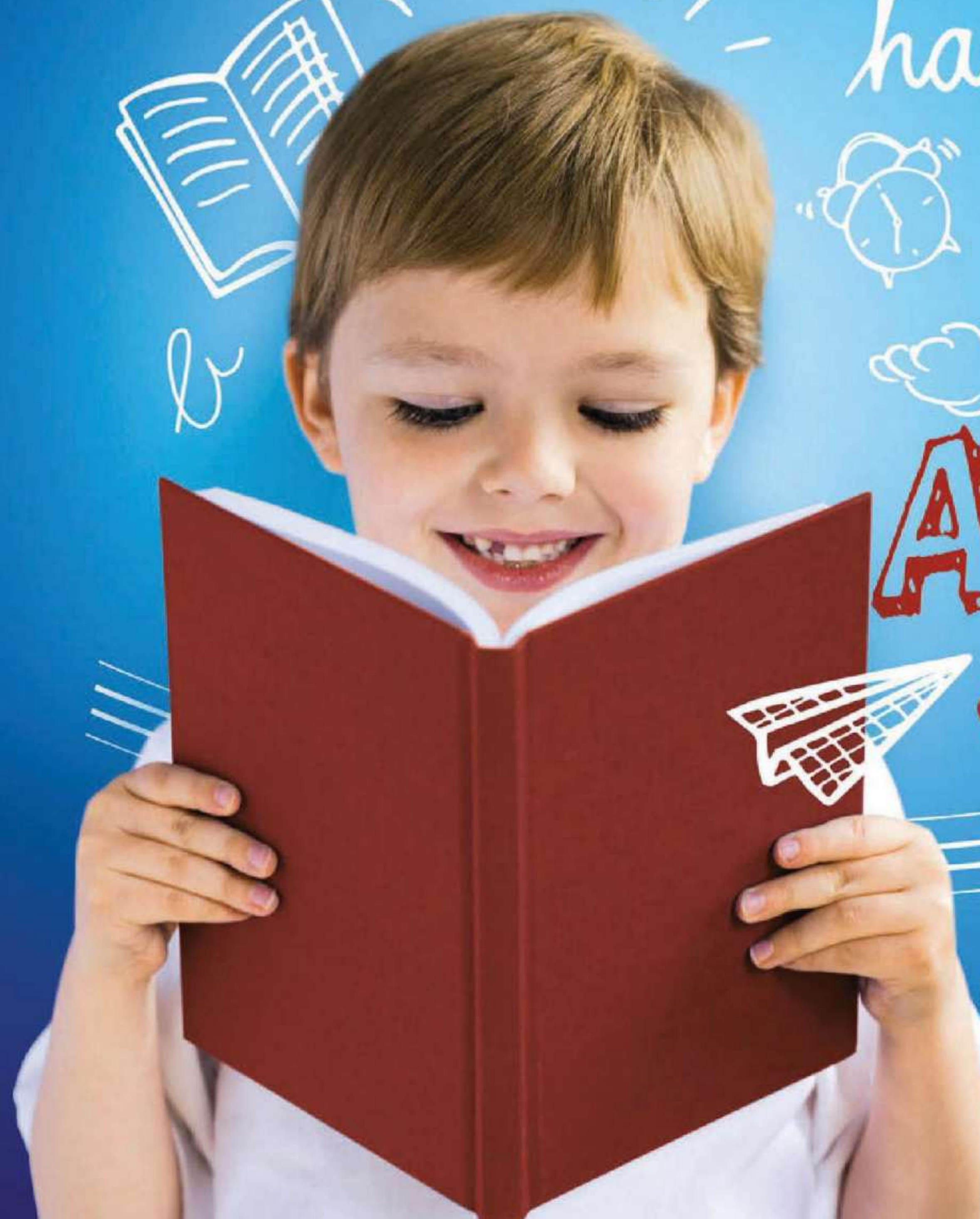
Obróbka kolorystyczna zdjęć, ilustracji i montaż: Piotr Kawecki.

Nowa Era Sp. z o.o.
Aleje Jerozolimskie 146 D, 02-305 Warszawa
www.nowaera.pl, nowaera@nowaera.pl, Centrum Kontakt: 58 721 48 00

Druk i oprawa: Quad/Graphics Europe Sp. z o.o.

*Choć mam mało lat,
chcę odkrywać świat!*

*Znasz litery, więc je złoż
w słowa oraz zdania.
Otwórz książkę... no i już –
poznaj smak czytania!*

ISBN 978-83-267-4344-3

9 788326 743443

**nowa
era**